

SLOVENE velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
za inozemstvo celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za inozemstvo 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna pettivrsta (38 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 8—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust
Najmanjši oglas 50/8 mm K 15.
Izjava vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hrane.
Ljubljanske št. 850 na naročnino in št. 349 na oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7582.

Organizirano odiranje

Sredi meseca aprila se je začela dvi-
gati naša valuta v inozemstvu. Začetka
junija je bil dinar že premagal liro in v
Švici se je bila vrednost naše krone ma-
ložane potrojila. Nastal je za našo trgovino
nad vse ugoden položaj. Za vse uvozne
predmete, kakor sukno, obleke, perilo, ka-
vo, sladkor in sleherne vrste industrijskih
potrebnosti so kar na mah naši trgovci pla-
čevali v tujini le polovico, deloma le tret-
jino prejšnje svote jugoslovanskega de-
narja. Tudi ljudje neizvežbanega narod-
no-gospodarskega mišljenja so vedeli, da
mora imeti to dejstvo največje in najvaž-
nejše posledice za naše gospodarstvo. Z
vso pravico je javnost pričakovala prav-
cati prevrat v cenah uvoznih predmetov.
Veliko olajšanje življenjskih pogojev dela-
nega ljudstva je vstajalo na obzorju.

Prav kmalu pa se je izkazalo, da pre-
vrata in olajšanja ni nikjer, da so cene
domala vseh predmetov ostale iste. Kupna
moč našega denarja se je na svetovnem
trgu podvojila, v notranjosti pa je treba
plačati za uvoženo blago isto vsoto, kakor
za časa najnižjega stanja naše valute. Kaj
to pomeni? Kdo vtika v žep ogromne vsote
valutne razlike? Nekdo mora ta težki
denar spravljati, nekdo mora bogateti na
račun širokih plasti ljudstva. Dajmo ne-
kaj premisljati. Tvrda Julij Meinl pro-
daja n. pr. v Ljubljani žgano kavo po ce-
nah, ki dosegajo 120 kron za kg. Na Du-
naju prodaja ista tvrda Julij Meinl žga-
no kavo približno po 135 nemško-avstrij-
skih kron za kg, to se pravi po 56—60 ju-
goslovanskih kron. Kako je mogoče, da
zahteva ena in ista tvrda v Ljubljani še
enkrat toliko za kavo kakor na Dunaju?
Kdo vtika to razliko v žep? Nadalje: Oble-
ko, za katero plačati v Ljubljani 2200 kron,
dobiš na Dunaju za 3500 nemško-avstr.
kron, — to se pravi za 1470 kron naše va-
lute. Kdo vtakne v žep pri vsaki obleki
730 kron valutne razlike? V Švici stane
najbolj fina srajca 150 jugoslovanskih
kron, v Ljubljani 260. Kdo vtakne pri vsa-
ki srajci v žep razliko 110 kron? Vpraša-
mo: Kdo polni svoje žepce z valutno raz-
liko pri klobukih, nogavicah, robcih, kme-
tijskem orodju? Stojimo pred organizira-
nim, premišljenim, velikopoteznim odira-
njem našega ljudstva.

V nekaterih panogah so se pa cene
res znižale. Padle so mahoma na nižino,
ki jo je človek zaman pričakoval pri osta-
lem blagu. To se je zgodilo pri lesu in pri
živilini. Začetka junija so prodajali naši
kmetje deske po 1400—1600 kron za kubič-
ni meter, danes stane kubični meter desek
800 kron. Tramovi so se prodajali meseca
junija po 700 do 800 kron za kubični me-

ter, danes stane ista količina drv le 300
do 400 kron. Pred dviganjem našega de-
narja so se prodajali voli po 18 kron za ki-
logram žive teže, danes stane kg le 11 do
13 kron naše valute. Teleta so stala tedaj
17 kron za kg žive teže, danes le 11 ali 12
jugoslovanskih kron. Kaj to pomeni? To
pomeni, da so se predmeti, ki jih prodaja
kmetstvo ljudstvo, pocenili, da se pa v ce-
nah niso prav nič znižali predmeti, ki jih
kmetstvo ljudstvo kupuje.

Ker so se dohodki kmetkega ljud-
stva zmanjšali in so ostale obenem cene
vseh predmetov, ki jih ono kupuje, nespre-
menjene, se je njegovo življenje znatno
podražilo, ni se pa prav nič izboljšalo živ-
ljenje delavcev. Les je bogastvo Slovenije,
živina in les sta edina predmeta, ki jih
naša dežela more prodajati izven svojih
mej. Ti dve panogi sta temelj vse aktiv-
nosti Slovenije. Tu tiči moč in produktiv-
nost slovenskega kmetijstva.

Okrepitev naše valute, njen povzdig
in njena rast na svetovnem trgu, ne le da
ni povzročila ozdravljenja in konsolidaci-
je naših socialnih razmer; ona je nasprot-
no udarila s težkim udarcem najvažnejši
panogi gospodarstva Slovenije. Organizir-
ano oduševstvo domačih in tujih preku-
pcev in kapitalistov je spravilo v žep
valutno diferenco, potegnilo tako kmetstvo
ljudstvo v gospodarsko krizo, ter preva-
nilo delavske sloje za izboljšanje njihovih
življenjskih pogojev. Neobhodno je potreb-
no, da poseže družba in javna oblast v to
brezstidno početje prekupevalskih kapi-
talistov. Čim težja in čim trša bo pest dr-
žave, tem socialnejša in pravičnejša bo
njena politika.

Dr. Jakob Borko.

K vprašanju naših že- leznic.

Od časa do časa čitamo v naših dne-
vnikih vedno zopet članke, ki obravnavajo
vsi južnoželezniški problem izključno v
korist podjetja samega in vseh, ki so na
tem privatnem podjetju zainteresovani,
bodisi s svojim kapitalom, bodisi s svojo
službo. — Očitno je torej, da prihajajo
le iz njihovih vrst z dobro preračunanim
namenom, vplivati na javnost in vstvar-
jati čim širše razpoloženje proti podraž-
ljenju. Dokazuje se seveda tako, da mora
biti vsak lajik prepričan, da vodi avtorja
edinole skrb za interese celokupne javno-
sti in države. Poglejmo si nakratko samo
najvažnejše argumente raznih člankarjev.

Trdijo, ako ostane omrežje južne že-
leznice enotno in uprava enotna, se raz-
teza vpliv naše države na njeno celotno
omrežje, torej tudi na ono preko državnih

mej. Naša vlada bi imela pravico in vpliv
zahtevati, da se varujejo interesi naše dr-
žave na vsem omrežju južne železnice, to-
rej tudi na progah izven države. — Kako
bi to v očigled vrhovne nadzorovalne
oblasti drugih držav praktično izgledalo,
se nam ne pove, istotako ne, kako izgleda
obratna stran te teze, namreč da bi imele
potem tudi Avstrija, Ogrska in eventual-
no še Italija iste pravice in vpliv v naših
državnih mejah. Misli se najbrž na inter-
nacionalizacijo celega omrežja, to se
pravi za ustanovitev države v državi, ki
bi naj menda pomenila prvi praktični ko-
rak vsaj k gospodarski konfederaciji na-
sledstvenih držav pod vsosredujočim
vodstvom in pretežnim vplivom Dunaja.
Ne enega ne drugega se dejansko itak do
danes ni otrsela tukajšnja reprezentacija
južne železnice in pravzaprav tudi ni
mogla, ker ne predstavlja drugega kakor
nekako filijalko uprave, ki je še vedno
centralizirana na Dunaju, kjer ima še
tudi vse knjigovodstvo.

Drugi argument je finančne naravi.
Pravijo, da je država že s svojimi želez-
niškimi in drugimi izdatki tako obreme-
njena, da ne kaže državni kredit obreme-
njati še z izdatki za privatne železnice.
Če ostane južna železnica zasebno podjet-
je, si bo morala pomagati z lastnim kre-
ditom, torej si bo država mnogo prihra-
nila in bo dotične zneske lahko za druge
svrhe porabila. — Zakaj pa potem zahteva
južna železnica od države finančne po-
moči in obveze za nadaljne kritje more-
bitnih izgub? Ako je pa promet pri nas
boljši in je upati, da se bo v očigled ugod-
nemu razvoju našega gospodarstva še
trajno izboljševal, da torej južna želez-
nica v bodoče za obrat jugoslovanskih
prog ne bo potrebovala državnih prispev-
kov, potem pa je tem manj na mestu, da
bi mi indirektno podpirali z našim narod-
nim premoženjem družbine pasivne proge
v drugih državah.

Kot glavnega izmed najvažnejših ar-
gumentov pa navajajo baje vzoren orga-
nizacijski aparat južne železnice, ki bi
nam v rednih razmerah dobro služil, češ,
na celotnem dolgem omrežju bi imeli sa-
mo eno progo mesto državnih železnih
treh sosednih držav, s katerimi lahko
vsak čas pridemo v konflikt. Tukaj se zo-
pet pregleda ali iz nevednosti ali iz po-
sebnega namena, da bodo konflikti kljub
temu mogoči, ker odločujejo v meddržav-
nem prometu le državne oblasti in ker
sklepajo ravno v rednih razmerah samo
vlade meddržavne dogovore, ki so obvezni
za privatne železnice enako kakor za dr-
žavne.

Vsi članki naglašajo, kako dobro je
urejena južna železnica, obenem se še po-

sebej poudarja, da je njeno osobeje tudi v
najtežjih časih med vojno bilo kos svojim
nalogam, medtem ko naše državne želez-
nice niso tako dobro organizirane. — Zna-
no je, da so bile nemške železnice najbolj-
še urejene, na drugem mestu za njimi pa
bivše avstrijske državne. Da bi postavili
po prevratu novo ustanovljeno državno-
železniško ravnateljstvo v Ljubljani po-
vsem za zdravo podlago in bi ga ne uki-
nili, čim je začelo redno poslovati, bi ono
bilo danes brezdvomno vzor prvotno
urejene železniške uprave. Tako pa nam
je nesrečno eksperimentiranje naše naj-
boljše železničarje, ki imajo pravi smisel
za potrebe najširše javnosti in države,
razkropilo ter jih konsekventno ubija. Po-
sledice temu so, da obupavajo in vsi bolj-
ši že zapuščajo državne službe ali se k te-
mu še pripravljajo ter deloma vstopajo —
kakor v posmeh — v službo privatne juž-
ne železnice, ki zna svoje dobre uradnike
tudi primerno nagraditi, kar je v teh tež-
kih časih velike vrednosti. Najžalostnejše
pri tem pa je dejstvo, da se pri naših raz-
drih političnih razmerah ne more orga-
nizirati glava, to je ministrstvo ali za-
enkrat vsaj generalna direkcija za držav-
ne železnice, v kojem dejstvu korenini vse
zlo naših železnic in preti v doglednem
času popoln razpad, ako ne bo v najkraj-
ši dobi energičnega preobrata.

Pride razpad, potem seveda ne bo dru-
gega izhoda, kakor da prevzamemo privat-
ne družbe vse naše železnice inkluзивno
južno. Morajo pa tudi v tem slučaju biti
vse družbe povsem samostojne, neodvisne
od inozemstva in imeti svoje sežede v na-
ši državi pod popolnim vrhovnim držav-
nim nadzorstvom.

Ker smo pa mlada in zdrava država,
nočemo misliti na razpad, tmveč pričaku-
jemo v zaupanju v svojo moč in zmog-
nost, takoj omenjenega energičnega pre-
obrata in nujne ureditve državnoželezni-
škega vprašanja, ki je predpogoj za bla-
gor in moč celokupne očetnjave. V tem
slučaju in posebno še, ako imamo pred
oči celokupne državne interese, tudi
momentana neurejenost državnoželezni-
ške uprave ne more biti niti najmanjša
ovira za podraževanje južne železnice.
Pač pa bi se celo takojšnji prevzem obra-
ta v državno režijo priporočal, ravno z
ozirom na popolno preosnovo vseh želez-
nic, ki je potrebna, da se prevedejo vse
železnice v naši državi do potrebne teh-
nične enote. Kajti kakor je morala pre-
vzeti južna železnica tarife, ki so jih vpe-
ljale državne železnice, enako bo morala
storiti glede vseh drugih železniških
predpisov (instrukcij), kadar se bodo uva-
jale za državne železnice. Da se ti novi
predpisi čimprej izdelajo in uvedejo, pa bo

LISTEK.

Brata.

Spisala Eliza Orzeszkowa. — Iz polj-
ščine prevedel Fr. Koblar.

(Dalje.)

Dobro je vedel, da so bila ta čustva
in misli zle, toda imel jih je le. Hotel jih je
odgnati od sebe, toda ni jih mogel. Ženski
obraz, ki ga je videl na fotografiji, lep,
dober, razumen, je kakor zaklet stal pred
njegovimi očmi, a pod možgani se mu je
vila misel, ki je bodla kot ostrina: »Nje-
mu je tudi tega premalo!« Obenem ga je
postalo sram samega sebe. Sram ga je
bilo, da je zavidal brata, pa ga je zopet
zavidal, in se samo s tem opravičeval
pred seboj, da sta bila Viktor in Rozalija
še tedaj na vrtu, ko se je Sabina, hitro pri-
šedši domov, pridno kretala pri čaju in še
tedaj, ko je čaj skoro vrel in bi bil v sa-
mobarju že gotov, ko bi ga ne stregla go-
sposodinja s toliko skrbnostjo.

Sedel je pri mizi, razsvetljeni s pe-
trolejkami in si mislil: »Kakšna usoda čaka
pozneje to žensko, če je on že sedaj tak!«

V mladosti je bil vihrast; potem je
premagal v sebi to napako z močjo pre-
pričanja in volje, dokler v tem oziru ni
popolnoma ozdravel. Sedaj je pod vpli-

vom slabe volje, ki se mu je počasi kra-
dla v srce, nekdanja omahljivost značaja
začela prihajati iz temnega kota, kamor
jo je bil izgnal. Ko sta končno Viktor in
Rozalija stopila v obednico in sedla k mi-
zi, oba nenavadno blestečih oči in ob
prisiljeno smehljajočih obrazov, se je obr-
nil Zenon k bratu in ga vprašal:

»Ali je dan tvoje poroke z gospo
Amalijo že stalno določen?«

Te besede so bile pravo igralsko ge-
slo, ki je vendar trpelo celo minuto. Vi-
ktor je bil neizrečeno zmešan; po izrazi-
tem Rozalijinem obrazu je šinilo nervoz-
no drgetanje. Sabina je spustila žličko na
podstavek in se tako prestrašila, da so ji
oči začele begati. Toda ni še minula cela
minuta, ko se je Rozalija prva z ljubko
kretljivo obrnila k Viktorju in z mirnim na-
smehom izpregovorila:

»Ali imate nevesto?«

»Da,« je počasi in z obotavljajočim
glasom odgovoril Viktor. »Stara zadeva
je že to, katere konec nastopi, ne vem še,
kdaj.«

Toda prvič sedaj, odkar je bil prišel
v Zapolanko, je stopila guba na njegovo
čelo; s pogledom, ostrim ko blisk, je ošinil
brata in cele pol ure je bil malobeseden
in mračen. Tedaj pa je Rozalija z veliko
svobodnostjo začela govoriti o današnjem
nabiranju gob, o gozdu, o lepem nocoj-
šnjem večeru, a Zenon, ki se je čutil radi
bratove gube zelo nesrečnega, se je tru-

dil, da bi govoril o stvareh, ki bi mogle
onemu biti najbolj prijetne in ga najbolj
zanimati. Viktor se je čez nekaj časa tudi
v resnici razvedril in se udeleževal raz-
govora, toda do poprejšnje prostosti in
naglice se ni več povzpeli. Ni kazal, da bi
bil razsrjen, toda bil je zmešan in nesvoj.
Ko so izpili čaj, je prijel brata pod pazd-
ho in ga odvedel seboj na vrt.

Že na hodniku mu je začel govoriti:
»Moj Zenek, čemu si prišel pred da-
mami s to mojo poroko? Spravi si me v
tako zmedo, da sem pozabil na svoj jezik
v grlu. Ali je treba tega! Takoj nato, ka-
kor hitro sem na vrtu povedal Rozaliji,
da je bilo moje srce ko ptič svobodno, do-
kler je nisem poznal in da mu je ona vze-
la to prostost — a tu lop! Pet minut po
takih besedah in poljubovanju rok, kakor
se to spodobi, prideš ti z dnevom moje
poroke! No!«

Govoril je to z jezo, pomešano s sme-
hom. Tudi Zenonu se je zahotelo po sme-
hu, tako ga je zabaval ta način obravna-
vanja predmeta, na katerega je on pola-
gal veliko važnosti. Toda takoj je postal
resen.

»Dragi Viktor!« — je začel, »ne mo-
rem ti niti povedati, kako me boli, da
sem ti napravil neprijetnost in iskreno te
prosim, da mi odpustiš. Toda, ali je spo-
dobno, da tako brez zunanjih ozirov ho-
dimo okoli src tujih ljudi? Saj te tvoja ne-
vesta ljubi in zaupa tvoji ljubezni.«

»Ker jo tudi jaz ljubim!« je zaklical
Viktor. »Kaj naj ima tu eno z drugim
opravka? Tam ljubezen, tu zabava. Kako
škoda more to napraviti Amaliji, ako jaz
dvesto milj od nje preživim z drugo nekaj
prijetnih trenutkov?«

Zenon, ki sam ni več vedel, ali naj se
mu smeje, ali jezi, je odgovoril:

»Ti bi bil pripravljen, da bi ne samo
dvesto milj temveč tudi dva koraka od
nje užival prijetne trenutke z drugo. Toda
tudi ta druga more verjeti in se zaljubiti!«

»A kaj bi ji bilo hudega?« se je za-
čudil Viktor. »Nekaj ljubezenskih ur bi ji
prekinilo žalostno stanje stare gospodič-
ne, malo bi posanjarila, in potem bi imela
prav do smrti svež spomin na svojega raj-
nega zaročenca. Vzel si s tragične strani
najsposobnejšo stvar na svetu, in če je to
greh, potem je to neslišno splošen in ma-
lenkosten greh, kajti norec bi bil, kdor bi
imel pred nosom priložnost, da bi se pri-
jetno dvignil, pa se je ne poslužil.«

Zenon je kakor odjek ponovil: »No-
rec bi bil.«

Nato je dodal:

»Ali so tisti, ki si na tuje stroške ne
oslanjajo življenja, v resnici norci?«

Viktor ni odgovoril. Pod pazduho se
držeč sta šla po najširši poti, ki je ločila
prav do konca vrt v dva dela. Srebrni
srp, obdan z zvezdami, je svetil na nebu
in napolnjeval zemljo s polsvetlo lučjo ra-

ena izmed prvih brig vrhovne državno-železniške uprave. Ako izvestni člankarji pravijo dalje, da je omenjena preosnova otežkočena vsled pomanjkanja izurjenega osebja, je tem več povoda za skorajšnje prevzete južne železnice v državni obrat, da tudi njene osebe sodeluje pri tem velikem delu in se žrtvuje i ono za celokupno domovino. In tako ne bodo tedaj samo vse ostale, ampak tudi južnoželezniške proge v naši državi pod enotnim vodstvom ter imele enotne predpise in enotno organizacijo. Na ta smotreni način se ne bo spravil promet na progah južne železnice na našem ozemlju v nered, pač pa se bo s skupnim požrtvovalnim delom vpostavil red na vseh naših železnicah.

Tukaj bodi opozorjeno na članek v prvi številki letošnjega »Narodnogospodarskega vestnika« od g. Ivana Mohoriča, ki obravnava problem južne železnice precej objektivno ter pride istotako do zaključka, da se je treba sprijazniti s podraževljenjem, češ, da je to v interesu enotne prometne politike in potrebno z vidika enotne železniške uprave, obrata in mednarodni promet, ki se bo urejeval in vodil po enotnih načelih za vse naše železnice z vidika države, pa ne samo južne železnice. Naivna pa je misel, da bi nam južna železnica mogla dovoliti tarife olajšave za prevoz izvoznega blaga v drugem državnem območju brez vsakih pogajanj z dotično državo ali brez njene odobritve. Zraven južne pa pridejo skoraj v vseh relacijah itak tudi dotične državne železnice še v poštev.

Iz vsega predstoječega sledi, da je v najvišjem interesu države in njenega ugleda, da se takoj energično organizira popolna vrhovna državnoželezniška oblast in da se južna železnica prevzame čimprej v državni obrat. Provizorična ureditev še nadalje pod južnoželezniško upravo z državno subvencijo ali garancijo ni oporuna, ker je finančno še tudi v tem slučaju nimamo pod zanesljivo kontrolo, ter prispevamo v slučaju potrebe pravzaprav le za tujo družbo mesto v okrepitev našega prometa in našega gospodarstva. Kakor hitro bi se prevzela južna železnica v državni obrat, bi bilo takoj združiti vse železniške proge v Sloveniji pod enim močnim ravnanjem, ki bi z ozirom na precejšnjo enakost predpisov lahko takoj brezhibno poslovalo ter v polni meri zadovoljilo vsem zahtevam svojega pokrajinskega območja.

Dokler pa ostanejo južnoželezniške proge v privatni upravi, je nujno potrebno, da vrši strokovno kontrolo v imenu ministrstva i v naprej komisariat ministrstva saobračaja v Ljubljani, kojega bi bilo nujno urediti, pa ne ukiniti, kakor se namerava. Samoobsebi umevno more voditi strokovno kontrolo le železniški strokovnjak; zastopniku finančne uprave pa naj se poveri preštudiranje finančnega položaja južne železnice (kakor tudi ostalih privatnih železnic v Sloveniji), kar je nujno potrebno, bodisi da se podrži, bodisi samo sanira in preustroji v samostojno delno družbo v naši državi. V obeh slučajih je predvsem finančna uprava zainteresirana.

Pojasnilo je treba na tem mestu, da se kontrola in vrhovno državno nadzorstvo nad privatnimi železnicami vendar ne more izročiti drugi, četudi državnoželezniški upravi, v našem slučaju zopet direkciji Zagreb, kakor nameravano. Navedeno nadzorstvo, ki ima namen ščititi

interese celokupne javnosti in države enako napram vsem železnicam, zamore vršiti le reprezentant te javnosti in države, to je vlada odnosno ministristvo in njegovi izrecno s tem poverjeni organi. Od ministrstva kot vrhovne nadzorovalne oblasti pa je strogo ločiti vrhovno upravo državnih železnic, katera je lahko organizirana in centralizirana tudi v ministristvu ali pa v posebni generalni direkciji. Vsled znanih, v doglednem času nepremagljivih težkoč v Belgradu pa ni nobenega upanja, da bi se omenjena centralizacija državnoželezniške uprave mogla izvesti in urediti v Belgradu samem. Ker pa je ta po vsem že navedenem v celokupnem interesu neodložljiva, je edini izhod v tem, da se zaenkrat in takoj organizira v kakem drugem mestu. Najhitreje bi se to dalo izpeljati, ako bi se današnja, z bivšim ljubljanskim ravnateljstvom združena direkcija Zagreb preorganizirala v generalno direkcijo državnih železnic z malimi obratnimi direkcijami, n. pr. v Osijeku (ali kje drugod za Hrvatsko), v Ljubljani, v Subotici, eventualno tudi v Velikem Bečkerek, v Sarajevu in v Belgradu, eventualno tudi v Skoplju. Vrhovno železniško nadzorstvo in vladno vodstvo vseh železnic v Kraljevini bi vršilo slejkoprej današnje ministristvo za promet s svojo ekspozituro v Ljubljani za južno železnico, dokler ostane ta v privatnem obratu.

V tej ali enaki takojšnji energični ureditvi je edina rešitev za našo državnoželezniško upravo, ki jo obenem usposobi, da prevzame tudi obratovanje južne železnice v najkrajši dobi.

Austrija in njen položaj.

LDU Dunaj, 19. avgusta. (DKU) Državni tajnik za zunanje posle, dr. Renner, je podal danes popoldne v odseku za zunanje zadeve obširen ekspezo o zunanjem položaju. Dr. Renner je med drugim izjavil: »V pričakovanju, da bo zveza narodov pravično upoštevala naše pritožbe in v spoznanju, da je republika gospodarsko preveč izčrpana in politično še ne utrjena, je državna vlada odklonila izpmembe pravni bazi, ki je bila dana v St. Germainu, in priporoča vsem državljanom, naj ne razsipajo svoje moči z neizvedljivimi načrti, ampak naj uporabijo svoje moči za notranjo vzpostavitev države.«

Dr. Renner je govoril nato o delovanju in obsegu pooblaštil avstrijske sekcije reparacijske komisije na Dunaju in je izjavil nadalje, da mirovna pogodba celo vrsto vprašanj ni rešila, vprašanj, ki se morajo urediti potom pogajanj s posameznimi državami. To so predvsem finančna vprašanja glede izplačila predvojnih dolgov. O tem se mora Avstrija pogajati s Francijo in Anglijo. Ta zadeva se je izročila državnemu tajniku Reischu, da jo reši.

Enaka pogajanja se morajo započeti z Italijo, Češkoslovaško in Jugoslavijo. Državni tajnik dr. Renner je govoril nato o odnosih do Češkoslovaške in o pogodbah, sklenjenih v Brnu, ozir. v Pragi, ki še čakajo ratifikacije. Češkoslovaška vlada želi raznih dopolnil, glede česar se bo še pogajala. Sporna vprašanja glede Cmunta in Feldsberga se morajo urediti, čeprav nam je za Avstrijo bolesta izguba mest in občin, ki so od pamtveka pripadale Nižji Avstriji.

Odnosaji do vseh sosednjih narodov so postali zaupljivi, samo oni z Madžarsko

ne. Med obema državama še obstoja vprašanje glede predaje Nemške zapadne Ogrske. Čeprav je mirovna konferenca dotično ozemlje priznala Avstriji, vendar Avstrija Nemške Ogrske še ni osvojila s silo. Državna vlada je nasprotno stavila v parlamentu predlog, ki prepušča končnovoljavno odločitev dežele njenemu svobodno voljenemu deželnemu zboru. Avstrija je torej vedno nastopala lojalno in se je kolikor je bilo mogoče ozirala na madžarsko mentaliteto. Navzlic temu je Madžarska odgovorila z izzivanjem. Protipostavne nasilnosti, kakor ona v Fürstenfeldu, in vojaški pogoji pa ne bodo izpremenili našega stališča. Samoobsebi umevno je, da bo republika Avstrija v kratkem zahtevala izročitev neokrnjenega madžarskega zapadnega obmejnega ozemlja. Državni tajnik meni, da bo ta žrtev postala za Madžarsko še bolj resna, ako se zapadna Madžarska kesneje izroči. Državnemu tajniku ni znano, kaj je privedlo Madžarsko do tega, da je v trenutku, ko so njeni zastopniki podpisali v Neuillyu mirov. pogodbo, naznanjala na vseh mejah dežele nasprotno politiko in jo tudi pripravljala. Dunajski zastopnik francoske vlade je pred kratkim razjasnil državnemu tajniku, da je upanje na podporo v tem vprašanju od strani Francije popolnoma brezpomembno. Francija stoji tudi v teritorialnem oziru strogo na stališču mirovni pogodbe. Državni tajnik je izjavil, da s češkoslovaškim zunanjim ministrom ni sklenil nobenega dogovora. Nevtralizacija Avstrije velja v prvi vrsti za naše sosede. Avstrija se smatra po st. germainski mirovni pogodbi vezano in ne bo ničesar ukrenila, da se izpremene njene teritorialne določbe. Zeleti je, da bi bilo vsakemu prebivalcu Avstrije jasno, da Avstrija nima možnosti in interesa, da bi se vmešavala v teritorialne spore, ki bi nastali med drugimi sosednimi državami.

Glede odnošajev do Jugoslavije je opozarjal državni tajnik na dve točki, ki se morata še rešiti, namreč narodnostno in prometno vprašanje. Omenil je pridobitev nemškega obmejnega mesta Radgone ter začetek delovanja plebiscitne komisije na Koroškem. Pri tem je izjavil:

Morda se posreči obmejni komisiji ali na njen predlog zvezi narodov, razjasniti, da se je pri določitvi južnih mej Avstrije premalo oziralo na gospodarske, narodnostne in prometne potrebe Avstrije in da so zaradi tega te meje skoraj nevdržljive. Morda bo mogoče potom dogovorov z Jugoslavijo, omejiti narodnostne in prometne težkoče. Razen teh sporov so odnosaji med Belgradom in Dunajem dobri in dosedaj sklenjene gospodarske pogodbe se morejo smatrati za začetek popolnega gospodarskega približanja. Isto velja za Rumunijo.

Državni tajnik je nato omenil težki položaj poljskega in ukrajinskega naroda. Izjavil je, da se je vlada odločila, ratificirati znani kodanjski dogovor, ki določa strogo nevtralizacijo Avstrije. Razen Nemčije, ki se z odločnostjo drži nevtralizacije, so se tudi asociirane države, n. pr. Češkoslovaška in Jugoslavija, izjavile za nevtralizacijo in te dve državi ne bosta ostali osamljeni. Državni tajnik je nato omenil pomoči, ki so jo nudile Avstriji Anglija, Francija in Italija.

Opozarjal je na to, da se prebivalstvo teh držav z zanimanjem peča s krivicami st. germainškega mira, kar daje Avstriji nado, da jo bo zveza narodov zaslila in ji postala pravična. Državna vlada bo v primernem trenutku stavila narodni skupščini predlog glede pristopa Avstrije k

zvezi narodov. Tam se bodo, take upa premagale gospodarske težkoče in se bodo udeležili N.-Avstrijski nacionalni ideali svede brez vsakega apela na silo. Do te daj pa bo Avstrija pod težo, ampak tud pod zaščito mirovni pogodbe, delala ni notranji obnovi.

Bitka za Varšavo.

Ruski pogoji.

LDU Moskva, 20. avgusta. (DunkU Brezlično) Ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin sovjetskemu odposlaniku Kamenjevu, London, 19. avgusta: Pred sednik rusko-ukrajinskega mirovnega odposlanstva Daniševski je naznanil dana poljski mirovni delegaciji v Minsku pregled ruskih mirovni pogojev, po katerih 1. priznava Rusija in Ukrajina popolno neodvisnost in svobodo poljske republike in slovesno potrjujejo popolno pravico poljskega naroda, da si sam določi svoj življenje in si postavi obliko vlade po svoji želji; 2. Rusija in Ukrajina se odrekata vsaki obliki vojne odškodnine; 3. definicija vzhodna meja bo približno ista, kakor je bila navedena v notih lorda Curzona od 11. julija, vendar pa dobi Poljska več ozemlja vzhodno od Bialistoka in Cholma; 4. Poljska bo svojo oboroženo silo brez izjeme znižala na 50.000 mož enega letnika, za poveljniška in upravna mesta je dovoljenih vrhote 10.000 mož; to oboroženo silo bo podpirala državljanska milica, ki bo obstajala iz delavcev in ki bo določena za vzdrževanje reda in varnosti prebivalstva; 5. po podpisu pogodbe bo Poljska začela demobilizirati in končala demobilizacijo en mesec po podpisu; 6. Poljska obdrži ono orožje, ki je potrebno za opremo v točki 4. navedenih čet; vse drugo orožje, včevši ono, ki se nahaja v arzenalih in skladiščih vse Poljske se bo tekom enega meseca po podpisu premirja izročilo ruskim in ukrajinskim oblastim in do tedaj ostalo pod nadzorstvom ruskih in ukrajinskih komisij; 7. Poljska se odreka izdelovanju orožja in vojnega materiala; 8. Poljska ne sme na svojem ozemlju trpeti nobenih združevanj, ki bi bila sovražna Rusiji ali Ukrajini ali njunim zaveznikom; 9. sovražnosti se ustavijo 72 ur po podpisu te pogodbe; 10. po končani demobilizaciji poljske armade in po izročitvi orožja in vojnega materiala sme ostati samo 200.000 mož v nevtralnem pasu; 11. Poljska mora vrniti vse odpeljani vojni material, zopet postaviti razdejane mostove in hiše; 12. Poljska bo z zakonom odredila razdelitev proste zemlje, in sicer predvsem rodbinam onih poljskih državljanov, ki so bili v vojni ubiti ali ranjeni ali poškodovani na zdravju; 13. Rusija in Ukrajina dobita polno pravico svobodnega prevoza za osebe in blago vsake vrste preko poljskega ozemlja, med tem ko ostane črta Wolhowysk-Bialistok-Gracjewo v polni posesti in polni kontroli ruske republike; 14. Poljska bo izdala popolno politično in vojaško amnestijo.

Uspešna protiofenziva.

LDU London, 20. avgusta. (Brezlično.) Po vesteh iz Varšave je general Gallieni obnovil svojo strategijo pri defenzivnih podvzetjih. Na nasvet francoskih častnikov so sestavili iz 4 divizij napadalno skupino. Ta napadalna skupina je pod vodstvom Pilsudskega prodrla centrum sovražnih čet južno od Varšave in prodrla 25 do 40 milj proti vzhodu. Vojaški položaj se je za Poljake znatno izboljšal. Desno krilo poljske armade je izvršilo sunek ob

stočega meseca. Po precej dolgem molčanju se je Zenon prvi oglašil:

»Često sem se že ustavljal pri tem vprašanju, kdo ima v resnici prav, kdo se trudi, ali posvetni in veseli ljudje, ki se trudijo, da bi se kolikor mogoče osvobodili od vezi življenja in se okoristili na razkošen način bodisi od katerekoli strani; ali pa tisti, ki vzamejo svoje dolžno breme na rame in samo na to gledajo, da se ne bi noben del tega bremena izgubil in se kakor slepci vsi zaverovani v daljno zvezdo ogibljejo cvetov in legajo v trnjevo goščavo? Kateri teh dveh vrst ljudi so v resnici neumni, kateri modri?«

»Zdi se mi,« je odvrnil Viktor, »da je v tem kakor v vsem drugem najboljša pametna sredina. Delati je treba, kajti brez dela mora človek postati lopov in brezkoristen potepuh. Poštenost in delavnost v denarnih razmerah je stvar časti, če človek to izgubi, dovolj — postane svinja. Do gotove stopnje cenijo tudi dobrodelnost, kajti človeško trpljenje vzbuja v meni usmiljenje, kadarkoli ga vidim in bil bi najslabši egoist, če bi ga ne poizkušal zmanjšati s kako drobtino, ki navsezadnje prav nič ne pomeni zame, a trpečemu more v danem slučaju biti v podporo in tolažbo. In tu je konec, kar bi še bilo več, ne vem, kaj bi razsodil človek še mogel zahtevati od sebe.«

Po teh besedah je sedel na klopico, ki je stala kraj poti v megleni mesečni svetlobi. Zenon je živo začel govoriti:

»Ali je tu konec? Ali je v resnici v

okvirih, zbitih iz treh deščic; dela, časti in majhne dobrotelosti rešitev uganke, kakšna je človekova naloga na zemlji? Zame je ta uganke brezno. Od začetka sveta so sklonjene nad njim vse najlahtnejše človeške glave in mu ne morejo s pogledom seči do dna. Gotovo si se moral že večkrat ustaviti pred vprašanjem; zakaj in čemu je človek obsojen v trpljenje in smrt? Neizogibnost trpljenja in smrti bi bila grozno igranje neke peklenske moči, ko ne bi imelo trpljenje namena, ki je našemu človeškemu umu neopumljivo. Kajti naši človeški čuti ne morejo o tem ničesar povedati. Toda namen biva neoporečno. Narava, ki ne prenese praznine teles, pa bi prenesla tak moralni nezmisel kakor bi bilo brezkoristno mrtvičenje nešteti milijard živih bitij? Prišel sem do prepričanja, da se za zavestjo naših čutov dela v vesoljstvu in času velikansko in popolno delo, za katerega so potrebna neka bitja, trpljenje, umiranje, in tudi, mogoče nad vse drugo, naša popolnost. Toda ta popolnost ne stane samo v delu, v časti, in ne v drobtinah, ki jih mečemo ubogim z naše mize, drobtinah, ki so nam samim nepotrebne. Ali imam prav ali se motim, to popolnost vidim v očiščevanju življenja bodisi najmanjših človeških pregreškov, ljubezni do zemlje in ljudi in dvignjeni do žrtev, ki so zmogne vzeti nase trpljenje, pa si bodi tudi najtežje. Ne vem, če se dovoli jasno izražam. Nisem navajen govoriti o splošnostih, kaj še o takih rečeh! Toda kar tiče mene, sem se trudil, kakor-

koli sem se mogel, da bi imel srce kolikor mogoče čisto in da bi dajal kolikor mogoče največ koristi zemlji in ljudem. Zdi se mi, da samo na ta način dosežem in obsežem cilj, radi katerega sem prišel na svet. To so zaključki najsamotnejših razmišljanj, zato mogoče blodni. Kaj misliš, ti Viktor, o vsem tem?«

To govoreč je gledal v vesoljstvo, ki se je svetilo za senco drevov v meglenem svitu mladega meseca. Šele pri zadnjih besedah je obrnil svoj obraz proti bratu in se s težavo zdržal smeha. Oči Viktorjeve so bile zaprte; šele ko je začel svoje ime, jih je odprl, trepalnice so nemirno zadrževale kot prestrašena ptičja krila. Med dolgim bratovim govorom ga je počasi objela nepremagljiva dremavica, katero je vendar premagoval s celo silo s tem, da je trudoma lovil nekatere besede in predstave. Sedaj je z dlanjo pomel oči in odgovoril na to, kar se mu je posrečilo, da je slišal:

»Zenek, vse to, kar si ti sedaj pravil, spada v poklek duhovnikov. Naj oni raziskujejo o vrstah človeških grehov in ugrabajo, kaj more doleteti človeka na tem svetu. To je teologija. Jaz verujem v gospoda Boga in vsak dan molim očenaš, ker tako me je naučila mati in to mi je prešlo že v meso in navado. Toda nad nenavadnimi stvarmi si ne belim glave; nimam za to niti veselja niti časa. Kar pa radi smrti, dragi moj, to je tista neprijetna zadeva, o kateri je najboljša, da molčimo. Kadar pride, kaj hočeš? Toda dokler

ne pride, ne kličimo žalostnega volka iz lesa. Taka je moja filozofija. Na nauk o naravnih močeh, o vodi, o ravnotežju se dobro spoznam, a na nesmrtnost duše prav nič. Tudi ni potreba, da bi se poznal. Kar gospod Bog hoče, to napravi z mojo dušo po smrti, toda dokler živim — živelo življenje! Sedaj pa pojdiva domov, kajti začenja biti hladno in mogoče je že čas, da gremo k počitku. Kaj meniš?«

Ni minula ura potem in bilo je že v celi hiši temno in vsi so spali ali se vsaj podali k počitku. Zenon je sam hodil po dolgi poti, ki je delila vrt. Kolikorkrat je bil na tistem koncu, ki se dotika širokega polja, pokritega z dremajočo svetlobo, je obstal in zrl v srebrni rog meseca, ki je gledal izza borov na obzorju. Tedaj si je mislil:

»Ako bi se motil? Ako sem zastoj živeli? O, vir vsega življenja in edini zbornik znanosti, kakšne so v resnici tvoje postave in povelja? Ali takšne, kakršne so napravile mojega brata odločnega in srečnega, ali takšne, kakršne sem izpolnjeval in sem pred časom postal in sem zelo... ti sam veš, kako zelo... potrt?«

Kolikorkrat se je zopet bližal nasprotnemu koncu vrtni poti, tam kjer se je dotikala hiše, je dvignil oči proti oknu, kjer je bil brat in kjer je luč davno že ugasla in se v mislih vpraševal:

»Kdo izmed naju je neumen, kdo morder: on ali jaz?«

(Dalje.)

Bugu, ki je imel smer proti severu, da bi hudezelo Ruse pri Brestu Litovskem. Istočasno je pričela sunek tudi armada med Roznanjem in Torunom, da bi potisnila Ruse, ki prodirajo v smeri proti gdanskemu koridoru, nazaj proti vzhodu. V najkrajšem času bo možno pričeti s splošno ofenzivo vseh poljskih armad proti Rusom.

LDU Varšava, 19. avgusta. (DunKU. Agence Havas.) Desno krilo poljske vojske ima vedno večje uspehe. Čete generala Pilsudskega ogrožajo ruske kolone pri Varšavi.

Sestanka v Minsku ni bilo.

LDU London, 20. avgusta. (DunKU — Reuter.) Sestanek v Minsku, ki bi se bil moral vršiti 18. t. m., ne pa kakor so želeli Poljaki, 19. t. m., je izostal, ker boljševiško odposlanstvo ni prišlo.

Amerika in Poljaki.

LDU Washington, 20. avgusta. (DunKU.) Državni tajnik Colby je nasvetoval poljski delegaciji, ki ga je posetila, naj pritisnejo na člane kongresa, da se izvede ratifikacija versailleske mirovne pogodbe, v kolikor so v njej vpštevani Poljaki, ter naj bi se v tem smislu tudi ukrepalo proti njim. Izjava državnega komisarja je napravila na odposlanstvo velik utis.

Za varnost Petrograda.

LDU Moskva, 20. (DKU — Brezžično.) V Petrogradu so ukrenili vse potrebno za varnost, ker je mesto ogroženo po ententi. Ojačili so varnostne straže v mestu in po deželi.

Češko-slovaška.

Pogodba z Jugoslavijo.

LDU Praga, 20. avgusta. Praška »Tribuna« poroča, da bo pogodba med Češko-slovaško in Jugoslavijo izdelana v najkrajšem času. Potovanje dr. Beneša v Bukarešto je v ozki zvezi s potovanjem bolgarskega ministrskega predsednika Stambulinskega. Stambulinski bo potoval iz Bukarešte v Belgrad in iz Belgrada v Pariz, kjer se bo sešel z Venizelosom.

Splošna stavka.

LDU Praga, 20. avgusta. (DunKU) — »Prager Tageblatt« javlja iz Požuna: V vsem nitranskem ozemlju, kakor tudi v Fraškaku, Trnjavi in v Velikih Topolčanah se je včeraj pričela splošna stavka v protest proti vojaškemu postopanju v Fraškaku.

Avstrijska republika.

Vpad mažarskih vojakov.

LDU Dunaj, 20. avgusta. (DunKU) — Danes je dobil državni urad za vojno ob 10.50 dopoldne naslednje obvestilo poveljništva tretjega bataljona I. pehotnega polka: V noči na 20. t. m. ob štirih zjutraj so južno od Heimburga, pri Prellenkirchenu vdrl čez mejo oboroženi mažarski vojaki, osemdeset po številu. Hoteli so odnesti vojaške opreme in druge predmete, ki so bili konfiscirani in deponirani v Prellenkirchenu. Poveljništvo 9. stotnije v Heimburgu je bilo o tem obveščeno. Došlo je na lice mesta in preprečilo rop ter poizkušalo zadržati Mažare, dokler ne bi prišlo ojačenje. Še preden pa je prišlo ojačenje, so se Mažari umaknili. Ob 6. uri zjutraj je došlo s tovornim vlakom iz Brucka 55 mož z dvema častnikoma in eno strojnico. V Prellenkirchenu je ostalo 120 mož pod poveljstvom majorja Kailwerta, da zabranijo ponovne napade. Mažari so zagrozili, da bodo še prišli. Danes je državni tajnik dr. Deutsch podal tozadevni referat na odsekovi seji.

LDU Dunaj, 20. avgusta. Današnja »Wiener Mittagszeitung« prinaša pred zaključkom lista brzojavko, da so davi mažarske čete vpadle v Deutsch-Altenburg. Iz Brucka ob Litvi odposlane čete ljudske brambe in orožništva so popolnoma odpravile. Oficielno vest od urada za zunanje stvari še ni potrjena. Ravnateljstvo vzhodne železnice izjavlja, da je prejelo brzojavko iz Brucka, da so Deutsch-Altenburg danes zasedle mažarske čete.

Politične novice.

Sklicanje narodnega predstavnitstva. Ministrstvo notranjih del razglašajo: Seja narodnega predstavnitstva bo 25. t. m. ob 4. uri popoldne in se gospodje poslanci vabijo, da so do tega časa v skupščini.

Dr. Žerjav proti »Slovenskemu Narodu«. Boj, ki se je započel v demokratiški stranki radi načela svobodnega izvoza, se je pričel jasiti. Za predsednika demokratske stranke dr. Kukovca se je zavzel prejšnji deželni predsednik dr. Žerjav. V včerajšnji »Domovini« je priobčil dr. Žerjav uvodnik, v katerem brani in zagovarja demokratski princip svobodnega izvoza. Priobčujemo odločilni odstavek članka:

»Slovenski Narod« je priobčil te dni nekaj člankov proti »Demokratski zajednici«. Pisani so v nedopustnem tonu. Re-

fren je: »Zmagalo je stališče zarade«. Kaj hoče s tem »Slovenski Narod« reči? Kakšne zarade? Zarada v njegovem smislu je nepošten zaslužek. Kdo naj nepošteno zasluži, ako je izvoz vsakomur prost do izčrpanja 15.000 vagonov? Ker je izvoz prost, ni treba nikakršnih dovolil, ki bi se mogla dati le enemu, drugemu pa ne. Tu je torej »zarada« izključena.

»Slovenski Narod« je silovito uslugo storil političnim nasprotnikom, in sicer klerikalcem in radikalcem. Dvomim, da so članki vanj prišli z vednostjo dr. Tavčarja. Taka taktika vede k razsulu. Vede pa tudi v nezaupanje in osebno borbo.

»Slovenski Narod« je pozabil, da se je v celi vrsti člankov zgražal nad dolgotrajno krizo. Napadal je v tem oziru demokrate in klerikalce. Zares, kriza se ne bi vlekla, če bi demokrati sprejeli klerikalno-radikalno stališče glede agrarne reforme in izvoza. »Slovenski Narod« bi se bil moral tedaj obenem izraziti, da se v tem vprašanju popusti. On pa je prinašal istočasno članke za demokratsko stališče, obenem pa loputal po vodjih demokratov, zakaj ne podpišejo sporazuma. Te taktike ne razumem več.

Čeprav razlagam mišljenje člankarja v »Slovenskem Narodu«, je on proti vsakemu izvozu živil. On bi našo valuto držal pokoncu samo z lesom. Kakšno vlado bi na tej bazi spravil skupaj za jesen 1920, na to sem radoveden. Radikalci bi ne šli vanjo, ker hočejo krepko izvažati pšenico in vsa zrnja, vendar le preko svojih ljudi. Demokrati ne bi vstopili, ker so njih mandati skoro sami kmetje in ker brez kompromisa v izvojni politiki ne gre. Po letošnji žetvi biti proti vsakemu izvozu, je ista politična in gospodarska nemogućnost, kakor je v zahtevi, da mala manjšina velikanski kmetijski večini naloži maksimalne cene! — Ako bi naj postopali po stališču »Slovenskega Naroda«, bi morali demokrati prepustiti vlado drugim, ki bi pa tudi ne storili tega, kar ta list želi.

Končno pa se da o vseh teh vprašanih govoriti v drugem tonu, kakor to delata znana dva člankarja v »Slovenskem Narodu«. Zaljive opazke, pritajena namigovanja in večne grožnje s »polomi« — vse to kuži politično atmosfero. Ne koristi nobenemu razen klerikalcem. Ljudem, ki ne mislijo preko svojega nosa, ugaja ta površna politika. Ljubljana pa zaradi tega ne bo imela niti za en vinar cenejše moke.

— Zveza med Jugoslavijo in Čehoslovaško. Današnja »Mittagspost« poroča iz Ženeve: Po vojaški konvenciji med Čehoslovaško in Jugoslavijo so Čehoslovaki in Jugoslovani obvezani, da takoj vkorakajo na Mažarsko, ako bi Mažarska poslala svoje čete preko Slovaške na pomoč Poljski ali pa, ako bi Mažarska nameravala napad na Avstrijo. List zatrjuje, da je akcija dr. Beneša in dr. Rennerja pripisovati vplivu Italije. Dr. Renner se je po konferenci z italijanskim zastopnikom na Dunaju peljal v Prago, ker je prevzel nalogo, z dr. Benešem posredovati med Italijo in Jugoslavijo.

— Podkupljivost francoskega časopisja. Ne čudimo se, če je francosko časopisje pisalo tako grdo o nas, dasi smo bili njih zavezniška država in ob času, ko smo se sami najbolj navduševali za Francoze. »Humanite« objavlja danes vsote, ki so jih dobili francoski listi za propagando za odobritev turškega posojila; Turčija je potem kupila topove od neke francoske firme, one topove, ki so v svetovni vojni bruhali na Francoze. Konzervativni »Autorité« je dobil za to 40.000 frankov, »Excelsior« 40.000, »Figaro« 120.000, »Gil Blas« 40.000, »Gaulois« 90.000, »Agence Havas« 25.000, »Libre Parole« 50.000, »Matin« 170.000, »Petit Parisien« 120.000, »Petit Republique« 55.000 in »Temps« 100.000 frankov. Rekord je odnesel »Petit Journal«, ki je dobil 285.000 frankov in ki je svojčas služil tudi grofu Tiszi za 100.000 frankov. — Zanimivo. In tako časopisje naj zastopa mnenje francoskega ljudstva.

— Nova komunistična stranka. V Berlinu se je osnovala nova stranka, ki se imenuje »Boljševiška narodna stranka Mladomcev«. Ta stranka ima geslo: »Z Boljševiki proti Versaillesu.« Njih manifest zaključuje: »Nemčija ne more biti rešena, če je ne reši Rusija. Z Ljeningov pomočjo bomo obračunali z orožnikom Fochom in njegovimi zamorci.«

Dnevne novice.

— Osebnosti. Konceptni praktikant pri poveljstvu za socialno skrbstvo v Ljubljani Ivan Šlibar je imenovan za provizornega koncipista v X. činovnem razredu. — Višji zadržni revizor Vladimir Pušenjak je sprejet v državno službo kot zadržni višji nadzornik v VII. činovnem razredu državnih uradnikov. — Absolvirani pravnik Josip Hribernik je sprejet v pripravljeno službo politične uprave deželne vlade za Slovenijo kot policijski konceptni praktikant ter dodeljen

v službovanje policijskemu komisariatu v Mariboru. — Z odlokom ministrstva za narodno zdravje z dne 10. junija 1920, št. 16.408, je bil računski praktikant Ivan Hrovatin pri knjigovodstvu zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro v Ljubljani imenovan za računskega asistenta s prejemki XI. činovnega razreda. — Premješena sta kanclista Alojzij Juršič od okrajnega sodišča v Gornji Radgoni k okrajnemu sodišču v Gornji grad in Milan Vončina od okrajnega sodišča v Gornjem gradu k okrajnemu sodišču v Gornji Radgoni. — Martin Gašper je imenovan za provizornega pisarniškega asistenta pri okrajnem sodišču v Mariboru.

— Sestanek predsedstva Narodnega sveta za neosvobojeno domovino in poslancev iz zasedenega ozemlja se vrši v Zagrebu v soboto 21. t. m. ob 9. uri v Trgovskem domu. Udeleženci iz Ljubljane odpotujejo ob 10. uri 41 min., so ob 12. uri 8 minut v Zidanem mostu, odkoder se odpeljejo ob 13. uri 10 minut in dospejo ob 15. uri 38 minut v Zagreb. (k)

— Poljski konzulat v Zagrebu nam sporoča, da objavimo nastopno: »Upokojenci (upokojenke), vdove in sirote, poljski državljani, ki prebivajo na ozemlju države Srbov, Hrvatov in Slovencev in zlasti v Sloveniji in Medjimurju in prejemale kot bivši državni uradniki teh krajev pokojnino pri davčnih uradih, državnih blagajnicah itd. ter katerim ni priznana draginska doklada, naj svoje pisemne prošnje oddajo nemudoma, najkasneje do konca meseca avgusta t. l. pri generalnem poljskem konzulatu v Zagrebu, Boškovičeva ulica 2, da dobe pri pristojnih oblastvih priznanje, odnosno naknadne izplače draginskih doklad. V pisemni prošnji naj se točno in čitljivo navede: ime in preime umirovljenca (vdove itd.) naslov (čin), sedanje prebivališče (kraj, okraj, pošta), višino letne pokojnine v kronah in končno točne podatke (dan, mesec, leto, številu) dekreta (mirovnega odloka) zaeno oblast, ki ga je izdala. — Generalni konzul.

— Jugoslovanska Matica na Jesenicah je nabrala že lepo vsoto članarine in prispevkov in tudi članov ima že blizu 300. A to je vse premalo, ker še vedno ni dovolj onega zanimanja za Matico. Zato prihitite vsi na ustanovni občni zbor, ki se vrši dne 8. septembra ob 3. uri popoldne pri Tancarju. Naj se ta dan pokaže, da čutijo Jesenice z neosvobojenimi brati in da ima resno voljo jim pomagati.

— Prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince priredi v nedeljo 22. t. m. v restavraciji »Amerika« na Glincah vrtno veselico, pri kateri svira tamburaški klub »Svoboda«. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 3 K za osebo. (K)

— Popis in žigosanje vojnih posojil. Občinstvo opozarjamo da izide v najkrajšem času v uradnem listu za Slovenijo pravilnik, kako se bodo popisovale, žigosale in iz prometa jemale obveznice vojnih, ter popisovale in žigosale obveznice predvojnih državnih posojil bivše Avstrije in Ogrske. Obveznice je prijaviti pri davčnih uradih. Rok za prijavo je določen za vojna posojila na čas od 6. do vstetega 20. septembra t. l., za predvojna posojila pa na 6. do vstetega 25. septembra t. l. Po tem roku se nobena prošnja ali reklamacija ne bo sprejela, na kar se občinstvo posebno opozarja. Podaljšanje roka za prijave je izključeno. V pravilniku se je finančno ministrstvo, ki ga je izdelalo, očividno držalo strogo določb Saint-Germainskega dogovora, ki nalaga naši državi le popis in žigosanje v tuzemstvu se nahajajočih t. t. Bilo bi torej povsem zgrešeno, tolažiti pravilnik v tem smislu, da je z njim tudi že rešena usoda v inozemstvu depoziranih obveznic, ki so lastnina naših državljanov. V tem oziru je posebna akcija v teku, ki jo podpirajo vsi merodajni faktori. — Predsedstvo delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro.

— Domžalski gasilci so praznovali dne 15. avgusta 1920 svojo 40 letnico društvenega obstanka. Tem potom se prav pristočno zahvaljujejo vsem bratskim gasilnim društvom, posebno pa Ljubljanskemu prostov. gasil. in rešev. društvu, ker se je v tako obilnem številu udeležilo naše slavnosti. Vsa čast in hvala tudi prečast. gosp. duh. svet. Fr. Berniku, ker nas je lepo počastil in sprejel z zelo ginljivim govorom in sv. mašo. Da resnična je ljubezen v pomoč bližnjemu v nevarnosti ognja. Zahvala gre tudi sl. Domžalski godbi, kakor tudi občinskemu odboru, ker so se udeležili sprejema in slavnosti. Samo pomanjkljaj je ta ob občine domžalske, da že celih 9 let ni dala prost. gasil. društvu nobene podpore in tudi sedaj ob priliki 40 letnice nič. Vsaj nekoliko naj bi posnemali mestni magistrat ljubljanski, ki je nakazal ob priliki 50 letnice gasilnega in reševalnega društva ljubljanskega 20.000 K podpore. Drugim darovalcem in prijateljem gasilstva pa prav pristočno hvala! (k)

— Preklic. V »Večernem listu« z dne 12. avgusta št. 181 beremo sledeči preklic: »Podpisani preklicujem vse in obzajem vse, kar sem obdžlil g. kateheta Milavca v Trzinu v pismu na gosp. duh.

svetnika Potokarja in v tožbi na »Višji šolski svet.« ali z govorjenjem pri ljudeh. Zlasti obzajem obdžitev, da gosp. katehet v šoli moje otroke šikanira in sovraži ali da v šoli sploh kdaj politizira. Žal mi je, da sem se dal vsled napačnih informacij k temu zapeljati. V Pristavi pri Trzinu, 11. avgusta 1920. — Jan Brejla. — To je zopet eden izmed več dokazov, kako hočejo gotovi ljudje jemati čast in dobro ime duhovnom in še posebno katehetom v šoli. Vsi kateheti, ki smo že trpeli po nedolžnem vsled istih ali podobnih obdžitev, smo se razveselili tega preklica, ki je svarilen opomin vsem liberalcem in socialistom, ki naj dobro premislijo, predno očitajo kakemu duhovnu, da njihove otroke v šoli sovraži ali da v šoli politizira! Sicer bo še marsikdo izmed njih prisiljen moliti kesanje po časopisih!

— Koroški odbor za Kranj in okolice je založil 6 vrst dopisnic s krasnimi stili, ki se nanašajo na naš neodrešeni Korotan in ki mu jih je v to svrhu poklonil vicekonzul-pesnik g. dr. A. Gradnik. Ker je čisti dohodek namenjen propagandnemu fondu Narodnega sveta za Koroško, se je odmerila cena komadu na 1 K. Trgovci in društva dobe običajni popust, Koroškim odborom pa jih oddajamo po lastni ceni. Naročila naj se naslavlajo na Koroški odbor za Kranj in okolico v Kranju.

— Za Borštnikov spomenik so doslej prispevali razni darovalci 2215 K. Nadalje darove sprejema Udruženje gledaliških igralcev SHS, pododbor Ljubljana.

— Nogo si je zlomil pri drvarjenju Janez Hrovat p. d. Urhov iz Polj pri Radovljici, star 20 let. Prepeljati so ga morali na vozu v ljubljansko bolnico.

— Tatvina v Ribnici. Posestnici Marjeti Oražem v Ribnici je bilo ukradeno raznega blaga in denarja v vrednosti 14 tisoč 100 kron.

— Ponesrečil se je Janko Čargo v zasedenem ozemlju, ko je napravil izlet na Sveto Goro in se je igral s staro granato, ki se je razpočila v njegovih rokah. To vest je sporočil iz zasedenega ozemlja pokojnikov brat Mirko. Pokojni Čargo je bil talentiran slikar; na zadnji Jakopičevi razstavi je bil zastopan z dvema malima slikama, ki sta vzbujali pozornost.

— Dežnik je bil zamenjan dne 12. t. m. v jutranjem gorenjskem vlakcu iz Ljubljane na Otočah. Namesto skoro novega moškega je bil ostavljen star ženski dežnik. Gospod je bil v rumeni dežni suknji in se je vozil s svojo gospo. Vrne naj ga v upravi tega lista, kjer dobi svojega.

Koroške novice.

k Libellé. Dne 19. avgusta je ponovno se pripeljala ententna komisija v naš kraj. Nemškutarji so bili vsi na nogah, da pomagajo vpiti. Kričali so: »Mi smo Korošci, hoch.« Prav pošteno jih je zato tisti Kancanov iz Potoč dobil po visoki buči. Najbolj značilno pa je dejstvo, da so tuji delavci veleposestnika Feldbauerja celo popoldne bili prosti dela, da so pomagali kričati, kajti nemčurjev je pri nas premalo. Preko tega dejstva, ki je zadostno značilno, ne morem tako mirno iti. Kdo drži žida Feldbauerja, kdo ga podpira, kdo mu daje vso pomoč? Kako je bilo možno, da se njegovo socialistično delavstvo, ki je popolnoma iz tujih krajev, udeležuje demonstracij proti domačemu slovenskemu prebivalstvu in podpira ravno tiste v našem kraju, ki zaničujejo svoj materni jezik in socialistični program, katerega se pač le drže na papirju. Pa bodimo odkriti. Te nemčurje je organiziral sin Feldbauerja, tisti sin Arthur, ki je lansko leto ropal pri nas in katerega je odvetnik, vodja »Sokola«, dr. Irgolič spravil srečno in brez kazni sem nazaj. Faktično je, da je to protislovno delo »našega« odvetnika dalo povod večjim težavam naši narodni propagandi, kot bi bilo to sicer potrebno. O tej stvari bomo še spregovorili. Za danes pa opozarjamo našo vlado, da posveča večjo pozornost tem ljudem.

k Guštanj. Župna cerkev v Guštanju je dobila zadnji mesec dvojno trajno olepšavo, prvič se je skončalo montiranje električne razsvetljave in drugič so se postavili novi cerkveni stoli. Električno napravo je prav spretno in solidno napeljal domačin, jeklarniški monter, gospod Rok Slanič. Vse stroške za napeljavo električnega toka je velikodušno poravnal blagorodni g. grof Tincencij Thurn, lastnik je-klarne na Ravnah; farani so pa radevolje oskrbeli na lastne stroške potrebni material. V celem je montiranih 47 žarnic v cerkvi, ki prelestno ožarja oltarje in cerkev. Druga koistna cekvena novost so novi hrastovi cerkveni stoli. Ves hrastov les je darovala v to svrhu gospa Franica Lečnikova p. d. Lubasinja v Podkrajju, potrebne deske za podij pod klopmi je pa brezplačno odstopil g. grof Vincencij Thurn, delo je izvršil prav zadovoljivo mizarški mojster g. Lovro Mačič na Prevallah. Dobrotnikom, ki so s svojimi prispevki (v cellem 16.000 K) pomagali preobraziti svojo župno cerkev, bodi tem potom izrečena iskrena zahvala! Bog plačal!

k Črna. Strašna nesreča v rudniku.) Dne 11. t. m. ob poldnavstih na povratku z dela se je dogodila v jami v Igrčevem silna nesreča. Žrtev je bil sedemdesetletni rudar Anton Ročnik, član črnškega Orla, najboljši telovadec. Kakor običajno — četudi nedovoljeno po rudniških predpisih — so se vračali štirje rudarji — med njimi omenjeni — v dvigalu iz jame z dela domov. A. Ročnik se je najbrže nagnil in pri tem zadel z glavo ob v rovu zgrajeno tramovje, ki ga je zgrabilo, in v trenutku je bil konec njegovemu mlademu življenju. Odtirgalo mu je zadnji del glave. Ponesrečenega so prenesli v mrtvašnico v Črno. Dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne smo zemeljske ostanke položili k večnemu počitku ob veliki udeležbi občinstva. Spreved je vodil domači č. župnik ob asistenci č. g. Iv. Hornboka, župnika v Mežici, in domačega č. kaplana Ant. Mlinarja. Truplo so nosili domači sobratje Orli, katerim so se pridružili v sprevedu Orli iz Mežice. V svojem nagrobnem govoru je povdarjal domači č. g. župnik vrline rajnega — predvsem njegovo otroško ljubezen do svoje matere vdove — in njegovo krščansko prepričanje. Vrliga pokojnika priporočamo v gorečo molitev in blag spomin!

k Pokrče. 10. avgusta so obiskali na šo občino člani antantne komisije, ki bivajo v Velikovu. Z iskrenimi »živijo«-klici je pozdravilo slovensko ljudstvo gospode. Članica ženskega društva je v narodni noši pozdravila člane komisije. Izročila je g. predsedniku šopek cvetic. Člani antantne komisije so povabili šest mož v naši občini. Sestavil se je torej občinski svet, ki ima nalogo sestaviti glasovalno listo. Izmed Slovencev so bili izvoljeni: od vsega ljudstva spoštovani gospod gerent Jožef Lavre, gostilničar in posestnik p. d. Bužlejev v Vabnavsi, gospod župnik Matej Weiss in posestnik Jakob Kulterer p. d. Peter v Mišlah. Iz drugega tabora so voljeni g. učitelj Ludvig Gusnik, posestnik, krojač in gostilničar g. Peter Krasnik p. d. Mežnar v Pokrčah in g. Jožef Kramer v Ličjavi. Pred odhodom je podarila članom antantne komisije 75 let stara Slovanka šopek cvetic. Z navdušenjem je klicalo slovensko ljudstvo prijaznim gostom; »Živijo!« Obsipalo je oospode s cvetjem. Prisrčno so pozdravljali gostje.

k Prevalje. Pred 25 leti se je ustanovilo pri nas slov. katoliško delavsko društvo, ki je bilo eno izmed prvih delavskih društev v takrat za nas tako tužnem Korotanu. V teh 25 letih svojega obstanka je društvo mnogo storilo v prid svojih članov, pomagalo je marsikateremu delavcu do boljšega položaja. Pa tudi v narodnem in verskem oziru si je pridobilo društvo neveljivih zaslug. In na dan 29. avgusta bo prevajalo ta jubilej skupno s tovariši in tovarišicami, ki bodo ta dan prihiteli od vseh strani, da skupno praznuje ta delavski praznik. Svojo udeležbo so prijavili skupine JSZ iz Guštanj, Mežica, Črne itd. Posebno v velikem številu se udeležijo slavja mariborsko kršč. delavstvo. Spored bo sledeči: Ob pol 9. uri sprejem gostov, potem slovesna služba božja s slavnostno pridigo (pridiguje č. g. profesor Bogovič iz Maribora). Po sv. maši delavski tabor na prostem, na katerem bo govorilo več govornikov in govornic. Popoldne velika ljudska veselica. Na to slavnost so vabljeni vsi prijatelji slov. kršč. delavstva od blizu in daleč. V nedeljo 29. avgusta vsi v Prevalje!

Prispevajte za Škrabčev spomenik!

Štajerske novice.

š Častni kanonik Jakob Hribernik. Kruta smrt si je izbrala kot šestnajsto žrtev v tem letu iz vrst duhovništva lavantinske škofije nad vse priljubljenega gospoda Jakoba Hribernika, častnega kanonika, knezoškof. duh. svetovalec, dekana in župnika v Braslovčah. Rojen je bil leta 1857 v Čadramu in kot tretjeletnik v mašnika posvečen leta 1882. Kot kaplan je služboval v St. Juriju ob juž. žel. in v Braslovčah do leta 1890, ko je bil imenovan za spiritala na mariborskem bogoslovnem učilišču. Leta 1901 je postal župnik in dekan v Braslovčah. Rajni kanonik je bil nad vse blaga duša. Njegovo zlato srce je bilo znano po vsej lepi Savinjski dolini. Uhogi in zatirani izgube z rajnim svojega najboljšega očeta. Njegova gostoljubnost, darežljivost, gorečnost in plemenitost srca je bila tako splošno znana, da se je o njem po pravici govorilo, da nima sovražnika na svetu. Svetila mu večna luč!

š Umrli je v Gornji Radgoni č. g. A. Satler, bivši župnik na Ptujski gori. Rajni je bil svoj čas žrtev svoje odločne narodne zavednosti. Nemškutarska svojat, ki se je sedaj oblekla v plašč samostojnosti, ga je preganjala na smrt. Pokoj vrlému, možu — mučeniku!

š Naše politično delo. SLS je te dni sklicala v Ptuj, Ormožu, Ljutomeru in Šmarju shode zaupnikov. Vsi so bili dobro obiskani. Prihodnji teden pridejo na vrsto: Rogatec, Kozje, Šostanj, Gornji grad in Vrnsko.

š Rogatec. Na tukajšnji trirazrednici je višji šolski svet imenoval za stalnega nadučitelja g. Josipa Cenčiča in za stalno učiteljico njegovo soprogo gospo Josipino Cenčič.

š Odstavljeni gerent. Mesto Ormož je dobilo te dni novega gerenta g. živinovozdravnika Šerbeca. Dosedanji gerent dr. Lašič je moral iti kljub svojim velikim »demokratskim« zmožnostim. Slava liberalnih advokatov tudi v mestih ugaša.

š Rajhenburg ob Savi. Po večtedenski burni reklami smo imeli priliko videti, kaj premore rajhenburški Sokol. Ker je rednih članov število prav pičlo, so pred prireditvijo naprosili nekdanje člane, ki so že svoj čas odstopili ter so bili zadnji čas najhujši nasprotniki Sokolstva in so jih le s priljubljenim pridobitvijo za nastop, samo, da je bilo število večje, ne oziraje se na to, da da so isti, ki so nastopili, neizvežbani ter niso prebili niti 5 odstotkov telovadnega časa v svrhu vežbanja, ker zato niso imeli časa; sicer ne bi imel kdo kaliti nočnega miru in delati kravala po trgu. Kakšno je bilo navdušenje, to je pokazala udeležba, ki je bila tako klavna, da smo bili presenečeni vsled njihove prejšnje reklame. Njihovih napovedanih 80 jezdecov je v tej hud vročini zmrazilo na sedem. Dvatisoč v njihovi domišljiji se rodečih gostov je šlo v oblake. Peščica Hrvatov in nekaj iz okoliških društev je bila cela njihova armada, ki se ceni največ na 750 duš. Od tisoč napovedanih Sokolov v kroju, je bilo vidnih samo okoli 130. Njihov marširalski sprevod po trgu, je bil podoben pogrebnu sprevodu. Nekli Sokol-govornik se je sam izrazil, da bi se lahko privabilo več občinstva, več telovadcev in telovadišče bolje pripravilo. Kar se tiče telovadbe so posamezniki pokazali res lepe zmožnosti, toda nastop dobrih telovadcev je zgubil svojo veljavo pri ogromni večini mazačev, za katere bi bilo bolje, da niso nastopili — seveda to so samo tisti, ki mislijo, da je poklic sokolstva udrihati po »farji« cerkvi in veri; to so pa pokazali na večer, ko je neki surovež, ki ne simpatizira ne z Orli ne s Sokoli, pretepel dva njihovega naraščaja. Sokoli so se, dolžeč Orle, navallili pred kaplanijo ter divje rjoveli: »S čuki dol, s farji dol, s cerkvijo dol, z vero dol!« Med njimi je bil tudi starosta rajhenburškega Sokola nadučitelj Jamšek. To je njihova kultura. Tu se spomnim govora nekega Sokola-govornika, ki se je izrazil par ur prej, da je Sokol hrbenica Jugoslavije in da je le telo z zdravim hrbenico zmožno za delo. Častitam ti domovina, če smatraš Sokola za svojo hrbenico — potem se ti obeta sijajna bodočnost. Nadalje se je govornik izrazil z besedami: »Ne lastimo si mi tega, da je najboljšo to, kar delamo mi, pa če pride nekdo, ki nam dokaže, da je njegovo delovanje boljše, mu radi damo prav.« Torej, če pride kdo, ki zna še bolj zabavljati in še bolj divjati, kakor so oni v nedeljo večer tu pri nas, mu odstopijo svoje mesto. Dvomimo, če se kdo najde. Govornik je nadaljeval, da ga velikanske množice občinstva potrjujejo v prepričanju, da le ideje njihove organizacije morejo pridobiti ugled jugoslovanskega naroda pri celem svetu. Govornik je najbrže v »lata morgani« videl vse prednike in vse potomce svojih poslušalcev, da se mu je zdela množica tako velika, ker mi smo jih videli le par sto in še ti ga niso vsi poslušali, ker Hrvate je mikalo »kolo«, in druge pa pivo, ki se je v bližini prodajalo. Cela slavnost je bila: »Prej veliko grmenja — zemlja je ostala pa suha.«

š Dobrna. V nedeljo, dne 22. t. m. priredi znani oktet iz Savinjske doline dobrodelen koncert v prid ubogi šolski mladini iz okolice. Poleg pevskih točk nastopita v figuriranih plesih: »Gozdne vile«, »Ples punčke z medvedom« gđc. Vera Popovič in gđc. Viki Götzl. Med odmorom in po končanem sporedu svira topliški orkester.

š Železnica Maribor—Ljutomer. »Murska Straža« poroča: Štajerski dopisni urad je te dni objavil sledečo notico: »Ker so jugoslovanski listi opetovano poročali, da se je na mariborski prometni konferenci dosegel sporazum glede jugoslovanskega prometa na progi Maribor—Spilje—Radgona—Ljutomer, ugotavljamo, da tega sporazuma ni bilo. Nasprotno se je od strani Avstrije izrecno naglasilo, da se morajo glede tega vprašanja vršiti posebna pogajanja. Zato se ni rešilo že v Mariboru. Potemtakem se je vprašanje jugoslovanskega prostega prometa na progi Spilje—Radgona pri mariborskih pogajanjih opustilo in se zadeva, izvzemši izjavo avstrijskega zastopnika, ki ugotavlja nerešenje tega vprašanja, niti ne omenja v zapisniku konferenci. Avstrija ni tedaj od mariborskih pogajanj v vprašanju jugoslovanskega tranzita Spilje—Ljutomer v nobenem oziru vezana.« — Kje je resnica? Znano je, da je ljubljanski dopisni urad takoj po zaključku mariborske konference prinesel poročilo,

ki v njem izrecno naglašja, da se je glede prostega tranzita Spilje—Ljutomer dosegel sporazum med zastopniki Avstrije in Jugoslavije in sicer v tem smislu, da vozi v vsaki smeri po en jugoslovanski mešani vlak, ki se na vmesnih avstrijskih postajah ne ustavlja. Kdo je dal javnosti napačne informacije? Če je gorenja izjava štajerskega dopisnega urada neresnična, čemu naš dopisni urad molči. Radovedni smo, kdo je zakrivil, da se ni dosegel sporazum že pri mariborskih pogajanjih? Ako leži krivda v nepopustljivosti ali pretiranih zahtevah avstrijskih delegatov, zakaj se to pred javnostjo zakriva? Hočemo, da nam točijo čisto vino! Obmejni Slovenci ne dovolimo, da bi kdo slepomislil z našimi življenjskimi potrebami. Zahtevamo odločno, naj vlada izjavi, kaj se je sklenilo glede železnice Spilje—Ljutomer na mariborski prometni konferenci, oziroma, kaj namestila vlada ukreniti, da se nemudoma uvedejo direktni jugoslovanski vlaki! Pomurje je odrezano od sveta, prebivalstvo pa ogorčeno zabavlja čez vladu, ki se je uklonila peščici Kamnikarjevih hujskačev v Radgoni in Spilju.

Ljubljanske novice.

lj Umrli je včeraj dopoldne gospa Elizabeta Pipp roj. Tavčar, soproga železniskega poduradnika v pok. in trgovka s sadijem po kratki mučni bolezni. Pogreb bo v nedeljo ob 2. uri popoldne iz Radekega ceste št. 2. Naj v miru počiva.

lj P. Z. »Ljubljana«. V ponedeljek 22. t. m. ob 8. uri zvečer važna odbora seja.

lj »Ljubljana«. Za izprehod se zbremo v nedeljo ob 1. uri popoldne v Zvezdi.

lj Slomškova zveza. V ponedeljek izlet v okolico. Ob 2. uri odhodi iz Zvezde.

lj Pozdravni večer Emilja Adamiču priredi danes zvečer ob 21. uri v veliki dvorani Narodnega doma pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Vabimo vse občinstvo, zlasti pa pevsko društvo, da se večera v lepem številu udeleže. Vstopnine ni.

lj K Jugoslovanski Matici so pristopili kot redni člani: Urađništvo Gozdarskega oddelka za Slovenijo, Gozdarskega nadzorništva, Ljubljana, Mestnega magistrata, Komisije za preskrbo vračajočih se obrt. Komisije za preskrbo vračajočih se vojniki, Goriške podružnice Slovenskega planinskega društva, Knjižgovodstva deželne vlade, Državne poslovalnice za obloko, Osrednjega urada državnih montaničnih obratov za Slovenijo, Obrtno pospeševalnega urada, Žitnega zavoda, Ministrstva za trgovino in industrijo, oddelka za trgovino in obrt v Ljubljani, Komisije za začasno vodstvo in likvidacijo kranjske deželne uprave, učiteljske ljudske šole na Ledini, nastavljeni tobačne tovarne.

lj Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja članom prodajo usnja v ponedeljek dne 23. avgusta ob 3. uri popoldne, Hrenova ulica 4. Opozarjajo se člani, da se poslužijo nakupa velike zaloge, ker bo blago vsled povišanja železniške tarife znatno dražje.

lj Moderna noša. Ljubljanske gospe in gospodične — seveda ne vse — se kaj radi preimejo novih »modernih« noš. Tako srečaš na cesti vsak hip kako damo, oblečeno tako, da bi človek mislil, da je vsak dan pustni torek. V tem prvačijo posebno dame, o katerih pravijo poznavatelji ženske lepote, da se nikakor ne morejo prištevat med »lepotice«. Tem damam bomo gotovo ustregli, ako priobčimo iz francoskih listov sledeči opis Parižank: »Lasje so ji okoli in okoli ravno odstriženi od ušesa do ušesa, na čelu pa se šopirijo kot ptičje gnezdo. Njena obleka obstoji iz absurdne zbirke vsakovrstnih koncev, rokavi so krajši kot pri kopalni obleki, na ramenih visi nekaj, kar je kapici podobno. Pri temnih oblekah nosi bele čevlje, ki jih krasijo dolge vrvice. Visoke pete so vedno skrivljene, na nogah nosi zaplestnice, krilo sega samo do kolen, da lahko vsakdo vidi, kako imajo Parižanke krive noge kot turške sablje.« O resničnosti tega opisa ni treba dvomiti, ker imamo primere takih »lepotic« tudi v Ljubljani.

lj Nesreča. Pod Rakovnikom sta se splašila konja in je ob tej priliki padel pod voz leta 1879. rojeni Viktor Stele, ki se je tako poškodoval, da so ga prepeljali v bolnišnico.

lj Nesreča na Dunajski cesti. Redovni Ignacij Krakerju sta se te dni splašila konja, ki sta zadela ob kandelaber pred Verovškom na Dunajski cesti. Konja sta podrla na tla sestrji učiteljici Pavlo in Malučo Leskovec, ki sta obe poškodovani in imata škodo na obleki 610 K.

lj S palico udaril je Franc Jenko na Rimske cesti, ko se je peljal s kolesom. Franca Završana in ga je poškodoval.

lj Nesreča na električni železnici. Električni voz je podrl na Poljanski cesti na tla mehanika Ivana Rebolja, mu zdrobil kolo in Rebolja poškodoval. Škoda ima Rebolji 2000 kron.

Najnovejša poročila.

VPADI ARNAVTOV. — ITALJANI SODELOVALI.

Belgrad, 20. avgusta. Danes dopoldne ob 11. uri je imel odbor ministrstva za zunanje zadeve svojo sejo, na kateri se je razpravljalo v glavnem o vpadu Arnavtov na naše ozemlje, pri katerem se je dognalo aktivno sodelovanje italijanske vojske. Sklenili so, kar najhitreje podvzeti korake za varstvo obmejnih krajev ter vložiti protest pri vrhovnemu svetu v Parizu radi sodelovanja Italijanov.

Belgrad, 20. avgusta. V današnji ministrski seji, na kateri se je razpravljalo o arnavtskem vpadu, je vojni minister očital finančnemu ministru Stojanoviču, da mu ni dal potrebnih kreditov za obrambo proti arnavtskim vpadom, kar je povzročilo nepotrebne izgube.

LDU Zagreb, 20. avgusta. »Narodno Delo« poroča iz Belgrada, da je po poslednjih vesteh uspelo našim četam priboriti vse zavzete postojanke v debarskem ozemlju. Vzpоставljeno je popolnoma prejšnje stanje. Na drugih mestih so napadi še vedno resni ter se nadaljujejo ostri spopadi. Naše sile dobivajo neprestano ojačenja, ker se morejo pričakovati še vedno novi napadi.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Belgrad, 20. avgusta. Ministrski svet se je bavil v vprašanju proračuna za leto 1920—1921. Finančni minister Stojanovič je predlagal, naj se z ozirom na to, da sta pretekla že dva meseca od novega proračunskega leta, a narodno predstavništvo ne more takoj sprejeti vseh predlog, proračun proglaši za naredbo ministrskega sveta. Predlog je bil sprejet.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

Belgrad, 20. avgusta. Radikalni kandidirajo za predsednika narodnega predstavništva dr. Manojlo Vugčevića, demokrati pa za podpredsednika Ribarja in Ribnikarja.

MINISTER ZA KONSTITUANTO.

LDU Zagreb, 20. avgusta. »Jutranji list« poroča iz Belgrada, da bo danes bržkone predložen regentu v podpis ukaz o imenovanju dr. Lazarja Markoviča za ministra za konstituantu in da bo dr. Marković takoj nato zaprižen.

ZVEZA S ČEHOSLOVAŠKO.

LDU Belgrad, 20. avgusta. »Progres« od 19. t. m. piše: Zveza s Čehoslovaško se druži s prihodom ministra za zunanje stvari dr. Beneša v našo prestolnico, toda ker je zveza skoro tajno sklenjena in ker jo je sklenila vlada, ki je že izgubila zaupanje naroda, zahtevamo, da se ta zveza objavi, ker se v njej morebiti nahaja kaka zarota proti ljudskemu miru.

LDU Belgrad, 20. avgusta. »Samouprava« od 19. t. m. piše: Dve novi državi, naša kraljevina in češkoslovaška republika, sta sklenili zvezo radi obrambe svojih dežel in radi varstva stanja, določenega v saintgermainski mirovni pogodbi. Svoboda in zedinjenje našega kakor češkoslovaškega naroda bode v oči mnoge. Radi tega je ta zveza dobrodošla Evropi. V tej zvezi vidi čit za varstvo svobode in neodvisnosti narodnih držav, katerim mora demokratska Evropa pomagati, ker je to v njenem interesu.

LDU Belgrad, 20. avgusta. »Trgovinski Glasnik« piše pod naslovom »Dr. Beneš v Beogradu«: V trenutku, ko je po besedah dr. Beneša še vse motno v osrednji Evropi, so potomci Husa, Žižke in obeh Prokopov hoteli in tudi nadaljevali njihovo veliko delo. Prihod dr. Beneša je že vidljiv znak zveze med našim in češkoslovaškim narodom, ki že sploh radi skupnih tradicij in uravnanih nagonov težita k slovanski vzajemnosti. »Trgovinski Glasnik« razpravlja nadalje o govorih dr. Beneša in dr. Vesniča glede zvez za zagotovitev miru v bodočnosti, pri čemer sta izrazila odkritost svoje stališče napram Franciji z ozirom na priznanje Wranglove vlade, ki znači vmešavanje v državljansko vojno v Rusiji ter zamotavanje odnošajev med zavezniki in spornimi silami, kakor tudi navajanje vede na nemški mlin.

MEJA Z BOLGARSKO.

LDU Belgrad, 20. avgusta. Ker je izvršena ratifikacija mirovne pogodbe z Bolgarsko, se je sestavila komisija, ki naj bi določila mejno črto med našo državo in Bolgarijo. Z ozirom na določila mirovne pogodbe so dobile naše oblasti v Pirotu in drugih obmejnih krajih naročilo, naj izvrše priprave za okupacijo Caribroda.

BORZA.

LDU Zagreb, 20. avgusta. Devize: Berlin 202—204, Italija 480—485, London 320—0, Newyork 95—97, Pariz 690—695, Praga 165—170, Dunaj 40, 25—40, 50. Valute: dolarji 95—96, avstrijske krone 0—40, carski rublji 134—136, francoski franki 680—690, napoleonor 360—370, nemške marke 198—200, leji 198—200, italijanske lire 465—0, angleški funt 330—0, češkoslovaške krone 167—169.

Razne novice.

r **Idiosinkrasija** proti mačkam je predmet preiskavanja britanskih zdravnikov, kaor poroča »British Medical Journal«. Kakor znano, je dosti ljudi, da celo prijateljev živali, ki se jim mačke gabiyo. O tem pričajo tudi premnogi dokazi v svetovni zgodovini. Ko se je Napoleon po bitki pri Vagramu nastanil v Schönbrunn, se je namah zaslizal iz njegove sobe klic na pomoč. Straže so prihitele in našle cesarja s potegnjenim tenkim mečem proti mački, ki je iskala svoj kotiček za posteljno preprogo; Napoleon se je od groze tako tresel, da ni mačke niti enkrat zadel. — Tudi angleškemu vojskovodji Lordu Robertin, ki je bil nekaj časa najvišji vojaški šef v Indiji, so morali zapoditi izpred oči vse mačke. Poročevalec zgoraj navedenega lista, dr. Weir Mitchell, je osebno poznal 31 ljudi, katerim je navzočnost mačke, pa še zanjo niti vedeli niso in je niso slišali, zbudila čudno občutke ter pravi, da občutljivim ljudem že sam dotik z mačko lahko povzroči težko bolezen, ne le nadihu, ampak tudi začasnó oslepelost, histerične krče itd. Čudno je, da kažejo mačke taš do ljudi, katerim se gabiyo, veliko nagnjenje in si prizadevajo na razne načine, da bi se jim prikupile.

r **Otežkočeno sklepanje zakonov v Angliji.** V Angliji je število sklenjenih zakonov zelo padlo, ker so se pristojbine za sklepanje zakonov povišale 20 do 60 odstotkov in morata plačati ženin in nevesta 22 do 25 funtov šterlingov, ako se hočeta poročiti.

r **Bilardni rekord v Angliji.** Angleški bilardist W. Smith je ustvaril te dni v Londonu nov rekord na bilardu. Dosegel je pri bilardiranju po vrsti brez vsake napake 785 točk in je premagal rekord, katerega je bil dosegel l. 1914. T. Reece, ki je dosegel pri bilardiranju 744 točk.

r **Kako se varujemo strele.** Izkušen lovec poroča: V 50 letih nisem nikdar našel buke, v katero bi bila tresčila strela. Tudi nemški pregovor pravi, da mora človek ob nevihti bežati pred brasti in smrekami, iskati pa bukev. Pod bukvijo je človek varen pred strelo, drugače pa pod nobenim drugim drevesom, posebno če stoji na samem. Kdor je ob nevihti blizu gozda, naj se zateče vanj, toda ne ob rob, ampak v sredo goščave in tudi tu naj ne stoji tik ob deblih. Kogar pa zaloti nevihta na planem, kjer ni nobenega zavetja, naj leže podolgem na tla in počaka dokler se električna napetost v ozračju ne izravna in nevihta poleže.

r **Nepotreben parlament.** V dobi otvoritve sueškega prekopa so zahtevali podložniki egiptovskega khediva Mehmeda Alija, naj ustanovi parlament. Khediv je ugodil njih želji in je sklical najboljši možne svoje države v posvetovanje. Obdan s telesno stražo jih je sprejel, rekoč: Odločil sem se ustanoviti parlament, če ga bodo odnošaji zahtevali. Kakor vam je znano, sodi v parlament v prvi vrsti vladna stranka in pa opozicija. Kdor je z menoj, sodi v prvo, ostali pa v protivladno stranko. Razdelite se torej po tem načelu na oba konca naše dvorane. Pa ko so se poslanci postavili vsak na svoje mesto, je khediv videl, da so prav vsi poslanci okoli njega in da je druga polovica dvorane popolnoma prazna. Tedaj pa je khedive izpregovoril in rekel: »Jaz imam pri nas parlament za nepotrebno reč.«

r **Število pokopanih vojnih žrtv v češkoslovaški republiki.** Kakor se da posneti po »Novi Dobi«, imajo na Čehoslovaškem 250 tisoč vojnih grobov. Od teh jih pride na češko deželo 30 tisoč, na Moravo in Šlesko 80.000, na Slovaško pa 120.000. Domačih vojakov je pokopanih v Čehih 30.000, Rusov 2000, Francozov pa samo 10. Večina je umrla za tuberkulozo in pa po taborih.

r **Število umrlih francoskih vojaških duhovnikov.** Po uradnih poročilih vojnega ministrstva je izmed 555 katoliških duhovnikov, ki so služili v armadi kot vojni kurati, padlo na bojišču 68, izmed 112 protestantovskih duhovnikov pa 6. 131 katoliških duhovnikov je bilo odlikovanih z redom častne legije, 134 z vojnim križcem z meči, izmed protestantovskih vojnih kuratov je bilo z redom častne legije odlikovanih 10, z vojnim križcem pa tudi 10. Poprečno izmed vseh veroizpovedanj je padlo največ katoliških duhovnikov in jih je vilo tudi največ odlikovanih.

r **Angleški recept za d' Annunzia.** Gabriele d' Annunzio, reški diktator, je povedal sotrudniku časopisa »Morning Post«, da se mu toži po novem činu. Rad bi odjadral s svojimi vojniki v Valono, da bi se tam bojeval za Italijo proti puntarskim Albancem. Zagotavljal je, da so vsi njegovi veliki čini bili rojeni v ekstazi. Njegov pohod na Reko je nehal biti zanj junaški čin, ampak je zdaj samo še mučen sen. »Če bi imel torej,« je povzel sarkastično Anglež, »italijanski vojni svet le iskrico razuma, bi dovolila za Vas v mirovni pogodbi vsak dan deset gramov chinina.«

r **Resnica o Dunaju.** Na Dunaju izhajajoči poljski list »Głos Wiedemski« piše: Za Avstrijo bi bilo vsekako bolj zdravo,

navsezadnje tudi za tako okrnjeno kakor je, če bi Dunaja ne bilo. To mesto, vajeno prijetno in lahko živeti na račun dela in denarja vseh dežel, ki so jih svoj čas dobili Habsburgovci v svojo posest, a dela nevajeno in propadlo, heraci danes brez sramu po celi Evropi in Ameriki in hinavsko trdi, čes, da se mu dela krivica, ker ne more od konca 1918. leta več kakor pijavka izsesavati krvi Poljakom, Čehom in Slovencem.

r **Znamenje našega časa.** Pod tem naslovom je prinesel v Plznu izhajajoči dnevnik »Č. D.« naslednjo dnevno notico: V neki tukajšnji gostilnici je bilo videti te dni na vratih na slednji napis: Damam brez spremstva gospodov je vstop prepovedan. Izvestno jih je mnogo hodilo tja.

Prosveta.

PROSVETNA NALOGA OBČINSKE UPRAVE.

Občina je državi mala država za sebe. Daš je navezana na državno upravo in zakonodajo — vendar ima sto in sto možnosti, da skrbi samostojno in po svoji preudarnosti za občane. Kakor mora služiti država splošni človeški dobrobiti, ima ravnoisto nalogo v manjšem tudi občina. Predvsem pa niso dolžnosti občinske uprave samo oblastvene, temveč splošno-gospodarskega in izobraževalno-pospeševalnega značaja. Ni torej vseeno, kdo načeluje občinski upravi in v katerem smislu jo vodi, ker vse to ima večji vpliv kot se navadno misli, na splošno življenje in red v državi. Odtod tudi boji raznih političnih strank za nadvlado v občini.

Edino pametno in z ozirom na sodobni družabni red naravnost potrebno je, da se vodi občinska uprava v strogo komunalno socialno-političnem smislu: sodelujejo naj v kolikor mogoče visoki meri vsi stanovi in zastopi. Občina bi morala biti ona njiva, kjer ima ljudstvo besedo in kjer se uči in uri v samovladanju. Ničesar se ne sme zgoditi, kar bi škodovalo ljudskemu blagru, vse se mora storiti, da se le-to dvigne in razširi.

Da prezremo vse drugo, so zanemarjali pri nas občinski očetje koristi ljudstva posebno kar se tiče izobraževalne, pravne in vzgojne strani. Delo na tem polju je še malodane popolnoma na celem in kakor kažejo znamenja, se nam še tudi v bližnji bodočnosti ne obetaje v tem ožiru boljši časi. In vendar je stopnja ljudske omike in prosvete najboljši merilo razmer v narodu in državi. Le poučimo se samo nekoliko, kaj so storile v prosepah kulturne, vzgojne in pravne izobrazbe ljudstva države, kakor so: Angleška, Združene države, Danska, Švica, Nemčija itd., in kakšne neizmerne koristi imajo od tega! Pri kolikšni razumni presoji vseh doganih dejstev nam bo moralo biti jasno, kje pri nas ni prav in je treba nujno takojšnjega preokreta. V ljudstvu samem je največ življenjske sile in to moramo znati zbuditi ter jo izrabiti v vseobčo korist. Narod sam mora znati uporabiti sadove lastnega udejstvovanja in dela.

Vse to mi prihaja v premislek, ko vidim pogoje, ki omogočajo, da začnemo tudi pri nas s smoternim ljudskoizobraževalnim delom. Prvi korak k temu pa, ki ne sme iti neopažen mimo nas, se mi zdi ta, da je prešla dozdej zasebna koncesija mestnega kina v Mariboru v roke občinske uprave, in da vodi odzdej ves obrat občina sama po svoji volji.

Gotovo je, da sem neizprosno nasprotnik kinu, če obratuje tako, kakor je zdaj navada. Koristi, ki jih more imeti kdo od kina, so res malenkostne in v primeri z velikim nenravnim vplivom kina kar izginajo. Podjetnik gleda navadno na polnitev svojega žepa in v to se poslužuje na vse mogoče načine človeških strasti, v prvi vrsti največje: spolnosti. Največ je pa pri tem še soudeležena mladina, drugi pa v toliko, v kolikor so predstave »samo za odrasle« in tako naprej. Proti temu kvarnemu vplivu kina se bore treznejši ljudje v vseh državah in pred časom sem zopet bral večjo vlogo, ki so jo vložile razne kulturne in stanovske organizacije proti nenravnim in razbrzdanim kino-predstavam na deželno vladno v Gradcu. Pri nas seve se dela v tem ožiru — kakor že v navadi — z ro-kavicami.

Priznavam pa, da znači kino velik napredek v človeški znanosti in da mu je odmerjena na polju omike in prosvete važna in velika naloga. Treba je samo, da se postavi na pravo mesto in da res odgovarja svojem namenu in potrebam, ki jim služi. Če n. pr. dozdanji mariborski mestni kino ni odgovarjal temu (in to je jasno, da ni), je zdaj naloga in dolžnost mestne občine, poskrbeti, da se bo godilo to v naprej. Nekoliko dobre in odločne volje bo treba pokazati ter se ozirati na res ljudske potrebe in koristi; v nasprotnem slučaju pa občinska uprava ni na svojem mestu in ne pojmuje privzetih dolžnosti in pravic.

Prostori, kjer je nastanjen imenovani kino — prejšnji nemški kasino — so kakor nalašč pripravljeni za ljudske izobraževalne naprave. In tem mislim naj se vdinja tudi mestni kino: zraven je še treba

napraviti javno ljudsko knjižnico in čitalnico. V poslopju je že gledališče, v prvem nadstropju je dvorana za predavanja in koncerte, in tako Maribor nima pripravljenjega poslopja, ki bi se moglo porabiti v ljudske izobraževalne namene. Da se to dozdej še ni zgodilo kljub raznim »kulturnim referatom« pri mestnem magistratu, je znamenje, da ni pravih ljudi, ki bi važnost tega pojmovali in bili voljni to tudi izvesti. A vendar je skrb za povzdigo občne izobrazbe ena prvih nalog naše občinske uprave. Če bodo imeli odločujoči činitelji zdaj za to pravo razumevanje, pa bi bil menda Maribor tudi prvo mesto v Jugoslaviji, ki bi pokazalo vsaj voljo, delati z občinsko upravo v komunalno socialno-politični smeri, ki mora priti itak v najbližjem času do zmage povsodi.

Za izvedbo tega Urana-načrta ne bi bilo treba, da bi se dozdanji občinski dolg bogve kako obremenil. Pri preudarni izpeljavi bi šlo prav brez tega in občina bi dobila nov vir dohodkov, ki bi jih pa morala porabiti tudi izključno v kulturne namene. Kino bi moral obratovati samo z neoporekljivimi deli predvsem pa z znanstvenimi in poučnimi. Mnogoštevilnim šolskim zavodom bi moral biti vsak čas na razpolago v svrhu nazornega pouka, kar gotovo ni brez pomena. V veliki dvorani poleg kina pa naj bi se uredili bralni prostori, ki bi pri pametnem vodstvu bili vedno zasedeni in tisoči in tisoči bi bili hvaležni občini za to napravo. Zgodovinsko društvo v Mariboru misli napraviti študijsko knjižnico in na nekakšen način bi se dalo potovito s prvimi združiti. Z zgornjih prostorov pa naj se umaknejo plesi in napravi naj se javna ljudska knjižnica, velika dvorana pa ostane prosta za predavanja in koncerte. Ljuds knjižnica bi se lahko napravila na ta način, da se združijo dosedanje knjižnice v mestu v eno samo, kar bi gotovo bilo boljše. Poleg tega pa še ostane v poplju gledališče. Ali bi se mogla poprejšnja vsenemška trdnjava preurediti v boljše namene? Je pa še druga prednost tega načrta: v mestu ostali Nemcine bi bili temu sovražni in bi se počasi spoznavali z raznimi slovensko-jugoslovanskimi napravami, ki jim bi bile v tem prvem jugoslovanskem »ljudskem vseučilišču« na razpolago in bi se jih treznejši gotovo tudi posluževali kar je v svrhu prijateljskega zbližanja želeli čimprej. Kdor je pameten in dalekoviden državnik, socialno čuteč občinski upravnik, bo storil to nemudoma.

Načel sem vprašanje dobrega javnega ljudskega izobraževališča, ker sem prepričan, da se bo pojavila njegova nujnost v dolednem času in to ne morebiti samo v Mariboru, temveč v vsi državi, če bo kolikaj dobra socialna uprava v nji, ali pa bode država pešala in bolehalo. Mestu Maribor pa se obenem s prevzetjem hino-obrata v občinsko posest prilika za to naravnost nudi in opozoril sem na to v bojazni, da se kje ne prezre. Naša resna volja mora biti: podružabljenje (socializacija) izobrazbe in onih izobraževalnih sredstev, do katerih ima ljudstvo največ pravice.

J. St.

pr **Izidor Cankar: S poti.** Izdala Nova Založba. Ta knjiga stane v Ameriki 1 dolar, po današnjem kursu 90 K, kot posnemam iz danes došli časopisov. V Novi založbi stane samo 14 K vezan izvod. Na razpolago je le še nekaj izvodov.

pr **Fran Levstik: Poezije III.** Uredil C. Golar. V Ljubljani 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. — To je tretja Levstikova zbirka, ki je izšla pod Golarjevimi uredništvom v založbi Jugoslovanske knjigarne v dokaj lepi vnanji obliki. Levstikovih pesmi, ki so po svoji obliki in po svojem jeziku nedosegljive, ni treba še posebej priporočati. Kdo ne pozna njegovih satir, njegove duhovitosti? Levstika naj bi ne manjkalo v knjižnicah naših inteligentov.

pr **Nova založba v Ljubljani** bo izdala v kratkem času sledeče knjige, ki se nahajajo v tisku: Izidor Cankar: Obiski. To so deloma ponatisi iz »Dom in Sveta«; pisatelj je dodal tudi par novih obiskov. Knjiga bo lepo opremljena; krasile jo bodo slike naših umetnikov. — Izšla bo tudi nova izdaja Ivana Cankarja »Podobe iz sanj«. Po tej knjigi se je mnogo povpraševalo. Nova založba bo ustregla številnemu občinstvu s tem, da bo iznova izdala to zanimivo, najlepšo Cankarjevo knjigo. — Župančičev prevod »Beneškega trgovca« je tudi že v tisku; da bo knjiga izvrstna, nam priča pesnikovo ime samo. — Voje-slav Molé, ki se je vrnil po dolgem ujetništvu iz Sibirijske, bo izdal pri Novi založbi svoje pesmi »Tristia ex Siberia«; to bo precej obširna zbirka, ki je nastala po večini v zadnjih dneh v tujini in na poti v domovino »Preko oceana«, kot se imenuje drugi del te zbirke. Na vse te knjige opozarjamo občinstvo že danes.

pr **Vrtlec.** (Gospodu G. K.) Na Vaše vprašanje, zakaj v našem listu ne omenimo nikoli »Vrtca« in »Angelčka« niti z besedo, Vam naznanjamo, da uredništvo ni prejelo tega lista že nad leto dni in sploh ne vemo, če še izhaja.

pr **Ave Maria.** Prejeli smo 15. štev. tega nabožnega lista, ki ga izdaja v Ameriki v Chicagu g. Zakrašek. Ta številka

prinaša več zanimivih člankov, med njimi tudi nadaljevanje Meškovega spisa »Spomini iz težkih dni«, v katerem popisuje to pot napoved italijanske vojne l. 1915. List krasi več čednih slik.

pr **Maska.** Kot čujemo, namerava izdajati »Udruženje igralcev« imenovani list, ki se bo pečal z gledališkimi vprašanji. Izhajal bo Ljubljani v slovenskem jeziku vsakih 14 dni na 16 straneh. Poleg člankov in vestnika bo gojil list tudi satiro in novelistiko. List, ki mu želimo gmotnega in moralnega uspeha, bo prinašal tudi slike.

pr **Nove skladbe.** Še pred kratkim so izšle nove skladbe v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Med temi je vredno omeniti v prvi vrsti Jakoba Aljaža »IX. zvezek mešanih (6) in moških (6) zborov«. Vglashene so: Spominčice, Večerni zvon, Zdravica I., II., Siroti, Oče Večni Tone solnce, Slovenska zemlja, Zimski dan. — Po svojih pesnih in po svoji lah-koti bodo ti zbori gotovo vgaljati in bodo pripraven material za naše pevske zборе. — Anton Grumov »Venček slovenskih narodnih pesmi« bo gotovo tudi zelo dobrodošel. To je že tretji zvezek. — Omeniti moramo tudi še enkrat zdaj ob začetku šolskega leta »Cerkveno pesmarico za mladino«. Ime Stanko Premrl nam priča, da je knjiga gotovo vseskozi dobra in pri-pravna. Da bi govorili v potrebi take knji-žice, bi bilo odveč; vsak učenec bi jo moral imeti v roki, ko stopi v cerkev. Z njc se bo gojilo skupno petje.

pr **Librizem.** Nova literarna struja. Oče futurizma, znani leposlovni norec Marinetti je iznašel novo metodo v po-ziji, s katero se izraža »integralno in di-namično«. Čudno pač, a če bi čudno ne bilo, bi ne bilo niti originalno, niti moder-no. Futurizem in dadaizem spadata že v preteklost. Samo košček te nove hrane kot primer: »Morastinar Frähingason doni doni doni — vronkap vronkap — angoli angoli angola...« itd. Strašno! Zdi se, da je to sanskrit in vendar ni. Kaj to pomeni? Marinetti pravi, da to pomeni jednostavno: »Po kazni je Joffre pregledal fronto.« To je vse. Bodočnost librizma je najbrže kratka, krajša, kot je bilo življenje prejšnjih podobnih, a za eno stopinjo pametnejših struj.

pr **»Areha«**, češki mesečnik za litera-turo, umetnost in kulturo, prinaša od g. prof. dr. Bohuš Vybrál precej dolg članek o slovenski literaturi. (Štev. 2—3, 1920.) V kratkih potezah je zelo dobro orisano naše leposlovno življenje zadnjih let. Posebno na dolgo omenja knjige, ki jih je izdala »Nova založba«, v prvi vrsti Izidor Cankarjevo knjigo »S poti«, katero zaznamuje kot eno prvih knjig v novejši sloven-ski literaturi. Končuje: »S poti« je potopis, kakršnih je tudi v velikih slovstvih malo. — Precejšnjo pozornost je posvetil pisatelji tudi Finžgarjevi »Verigi« in Jakličevim »Ljudskim povestim«.

pr **Dobro knjižnico na Dunaju** so pre-kristili te dni v »Narodno knjižnico«. To je sklenil ministrski svet. To ime so ji dali v nasprotju s prejšnjimi državnimi knjižni-cami, kar najbolj označuje pomen knjižni-ce, ki naj bo last vsega naroda.

pr **Nove drame.** Na dunajskem bivšem dvornem gledališču se bodo igrale že te-kom meseca septembra tri nove drame, in sicer: »Gitana« od Sil Vra, »Dvor« od Elizabete Rämng, »Snežni metež« od O. Zoffa in »Nebo in pekel« od Kornfelda. — Hans Müller je spisal novo dramo »Plamen«, ki jo je oddal istemu gledališču.

pr **Zadnje Ganghoferjevo delo.** Pred kratkim umrlega pisatelja Ganghoferja je iznenadila smrt sredi dela. Na njegovi mizi so našli še nedokončani roman z naslovom »Torschluss«.

pr **Zemlinski je zložil novo opero** »Pri-tlikovec«, ki jo bodo uprizorili letos na mestnem gledališču v Frankfurtu.

Cerkveni vestnik.

c **»Nagrade« katehetov.** Kmalu bo dva meseca, odkar je nehala šola in bliža se že novo šolsko leto. In še sedaj niso prejeli katehetje po deželi dotičnih takozvanih nagrad za šolo za preteklo leto. Če imenu-jemo to zanikrnost in brezbržnost goto-vih krogov samo škandal, smo se še pre-cej milo izrazili! Prosimo Vas, vsaj tistih malih, beraških »nagrad« nam nikar ne zadržujte! Duhovniku je silno težko se potezati za denar, toda obleko, čevlje in hrano potrebuje tudi on, kot vsak drugi človek. Zato prosimo, da ne izzivate našo preveliko potrpežljivost! — Eden v imenu vseh prizadetih.

Dijaški vestnik.

d **Podružnica S. D. Z. za Ljubljano in okolico** ima danes 21. t. m. ob starih po-polndne sestankih v prostorih S. D. Z. Ker je setanek izredne važnosti zaradi uprizori-tev in dela, zaradi dopisov in sklepov S. D. Z., zato je navzočnost vseh članov ab-solutno potrebna. Vabim torej tov. akade-mike, bogoslovce in srednješolce, zlasti igralce, predavatelje in pevce, da se se-stanka brezpogolno udeležijo. — Predsed-nik.

Orlovski vestnik.

Orel »Ljubljana« (Rokodelski dom) ima svoj izvanredni občni zbor v soboto v telovadnici ob pol 10. uri. Udeležba obvezna za vse člane. Prosim točnosti. Bog živi! Predsednik. (k)

Orel »Ljubljana« (Rokodelski dom). Brat Joško Kikelj, član našega odseka je odlikovan z zlato svetinjo od Nj. Visočanstva kralja Petra za izredno hrabrost na koroški fronti. Bog živi!

Na orlovskem taboru v Mirni peči dne 29. t. m. bo sodelovala bratska godba iz Višnje gore, ki bo svirala tudi med sv. mašo, ki se vrši ob 11. uri. Vsi odseki naj nemudoma javijo število telovadcev. Vožnja je za vse odseke polovična. Kate-ri imate kroje, pridite vsi v krojih, dekleta v narodnih nošah. Prireditelj se vrši ob vsakem vremenu. Pridite vsi Dolenjci in Dolenjke na ta tabor, kajti to je prva letošnja prireditev na Dolenjskem te vrste! Bog živi! — Pripravljali odbor.

Orlom v Mariboru. Farani župnije Marije Vnebovzete, Cleveland, Ohio, Severna Amerika, žele najboljše uspehov slovenskim Orlom. Priprani so, da se bodo Orli silovito bojevali tako za verske, kakor za narodne pravice. Zato pa v znak najtopleje ljubezni do domovine in v znak globokega spoštovanja do vrlj Orlov, ki krepko probujajo tako versko kakor narodno zavest, farani te cerkve poklanjajo Orlom na oltar skromni dar 113 dolarjev. Dal Bog, da bi Orli dosegli zaželjeni triumf, tako v osvoboditvi vseh slovenskih pokrajin, kaor v svobodi pravega verskega prepričanja v veliki Jugoslaviji. — Z poklonom ostajam v imenu cele župnije Rev. Joseph Škur, župnik.

Turistika in sport.

Nogomet. Rezultati zadnjega tedna: Ljubljana: Svoboda. Ljubljana: Svoboda, Celje 1:2, Slovan: Jadran 3:2. — Celje: Sportverein: Drava, Varaždin 1:0. — Zagreb: Reprezentanca Zagreb: Subotica 2:1, Reprezentanca Subotice: Concordia 1:2, Reprezentanca Zagreb: Ljubljana 1:0. — S. K. Ilirija prekine zaradi priprav za jesensko sezono nogometne tekme do konca avgusta. — Podrobna poročila o tekmah v sobotnem »Sportu«. — B.

Plavalna tekma na Bledu 15. avgusta je zelo lepo uspela. K tekmici je bilo prijavljenih v celem 42 tekmovalcev. Rezultati so sledeči: 50 m juniorji: 1. Hartman (Ilirija) 54.8 sek., 2. Lebar (I), 3. Vavpotič (Jadran). 50 m dame: 1. Angelca Černe (I) 42.6 sek., 2. Ida Marčan (I), 3. Frida Kastelic (I). 50 m gospodje: 1. Lasič (Olimpija, Karlovac) 37.6 sek., 2. Pajalič (Olimpija), 3. Ravnik (I). Skoki so bili najefektnjša točka programa. Vsak tekmovalac je imel predpisanih 5 skokov. Ocenjevala se je izvedba in težkoča skoka. 1. Kavšek (I) 46.3 točk, 2. Vodišek (I) 45.6 točk, 3. Navinšek 45.4. 50 m gospodje na hrbtu: 1. Debelak (I) 48 sek., 2. Ravnik (I) 50 sek., 3. Uličar (I). 600 m gospodje: 1. Resch (Victoria, Sušak) 11 min, 19.8 sek., 2. Jakil (Olim-

pija) 13:28.2, 3. Zupan (I). 200 m dame, prsno plavanje: 1. Ida Marčan (I) 4:39, 2. Frida Kastelic (I) 4:40, 3. Helena Zupančič 4:43.4. 100 m gospodje: 1. Pajalič (Olimpija) 1:29, 2. Resch (Victoria) 1:29.4, 3. Lasič (Olimp.) 1:30.2. Natančneje poročilo izide v sobotni številki »Sporta«. — B.

Propagandna plavalna tekma na Jadranskem morju se vrši 29. t. m. v Cir-kenici. Prijave so dopustne do 27. t. m. Program in podrobnosti v sobotnem »Sportu«.

Plavalna tekma za jugoslovansko prvenstvo se vrši 8. septembra v Karlovcu. Plavalci iz Slovenije, ki se hočejo tekmice udeležiti, naj se potom svojih klubov prijavijo na Sportno zvezo Ljubljana, Tourist office. Program v sobotnem »Sportu«.

Staničeva koča na Triglavu (v Kotu nad Peklom) se letos zapre z 29. avgustom, ker je obisk preslab in ker zadostujejo turistom druge koče v Triglavskem pogorju, ki ostanejo še nadalje odprte.

Jesen v slovenske planine! Po toplih in ob morju bivajočim zdraviliškim gostom nasvetujemo po prestani kuri, naša krasna alpska letovišča, da se ondi utrde in izporolnijo svoje zdravje. Lepa jesenska sezona z umerjeno toplino, očiščenim gorskimi zrakom brez megle in dima ter alpska narava v čarobno izpremenjenem koloritu gozdov in rušja, ki je ravno v jesenskemu času največkratnejša — vse te in druge dobrine bodo blagodejno vplivale na rekonvalescento in drug: letovičnike. Predvsem priporočamo sledeče postojanke: Bohinjska Bistrica: ob progi Ljubljana—Jesenice—Boh. Bistrica. Informacije: »Tourist Office za Bohinj«, Boh. Bistrica (hotel Markeš). Bled: Železn. postaja Lesce ali Bled. Informacije: Zdraviška komisija Bled. Dobrava pri Bledu: Železn. postaja Dobrava pri Bledu. Informacije: Hotel Stol. Kranjska gora: in ob gorenjski progi Podkoren. Železn. postaja: Kranjska gora. Informacije: »Tourist Office, Kranjska gora«. Dovje — Mojstrana: Železn. postaja Dovje. Informacije: Hotel »Triglav«, gostilnišarice in železniki. Zirovnica — Selo: Železn. postaja: Zirovnica. Informacije: Restavracije: Čop, Svetina in »Pri Kuntu«. Lesce: Železn. postaja Lesce. Informacije: Hotel »Triglav«, restavracija Legat. Poljče — Begunje: Železniška postaja Lesce. Informacije: Hotel Sturm in gostilna Begunjsčica.

Gospodarstvo.

g Državna kmetijska šola na Grmu priredi dvodnevni tečaj za uporabo sadja in zelenjadi in sicer 6. in 7. septembra t. l. s sledečim sporedom: V ponedeljek 6. septembra od 9. do 11. ure dopoldne: Pomen konzerviranja sadja in zelenjadi. Obiranje, spravljanje in razpošiljanje sadja. Vzroki pokvarjenja sadja. Od 11. do 12. ure: Praktične vaje v sadni kleti. — Popoldne od 2. do 4. ure: Vlaganje sadja v kozarce (naprava kompotov) s sladkorjem in brez sladkorja. Konzerviranje zelenjadi v kozarcih in rušicah. Od 4. do 6. ure: Praktične vaje. — V torek 7. septembra: Dopoldne od 8. do 10. ure: Naprava mar-

melad (zolzna) in mozge (povidla) s sladkorjem in brez sladkorja. Naprava različnih sokov iz jagodičevja in drugega sadja. Od 10. do 12. ure: Praktične vaje. Popoldne od 2. do 4. ure: Naprava octa. Sušenje sadja in zelenjadi. Od 4. do 6. ure: Praktične vaje v sušenju. Revnejšim udeležencem tečaja da ravnateljstvo v omejenem številu prenočišče na razpolago.

g Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto 1920—21 dne 4. novembra t. l. Učenci se sprejemajo v zimsko šolo in v letno šolo. Zimska šola traja dva tečaja čez zimsko mesece ter je namenjena sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Letna šola, namenjena sinovom iz vinorodnih krajev, traja eno celo leto. Prošnje za sprejem je vložiti pri podpisnem ravnateljstvu do 1. oktobra t. l. Prošnji je priložiti: domovnico ozir. krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, zdravniško izpričevalo o telesni in duševni sposobnosti, navedeno izpričevalo in izjavo staršev ali varuhov, s katero se zavezujejo plačevati stroške šolanja. Sprejemali se bodo samo kmečki sinovi, ki ostanejo po končani šoli na svojem domu, ki so najmanj 16 let stari ter z dobrim uspehom končali ljudsko šolo. Oskrbnina je nastavljena na mesečno 240 K in se zamore plačati eventuelno tudi v živilih. Za sinove ubožnih posestnikov je oddati nekaj popolnoma ali pa polovično prostih mest. Za ta mesta je predložiti uradno potrjena (od županstva in davkarje ter župnega urada) ubožna spričevala. Natančneja pojasnila daje ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

g Državna kmetijska šola na Grmu priredi dne 31. avgusta t. l. celodnevni tečaj za pridelovanje in spravljanje tobaka. Začetek točno ob 9. uri dopoldne na omenjenem zavodu. Ker je kultura tobaka iz gospodarskega stališča zelo važna, se vabijo vsi posestniki, ki bi se hoteli drugo leto poprijeti pridelovanje tobaka, k obilni udeležbi. Predavanje je v zvezi s praktičnimi demonstracijami na šolskem poskusnem nasadu. Vabijo se posebno sedanjí gojitelji tobaka in člani finančne straže ter člani občinskih zastopov.

g V kmetijski tečaj v št. Jurju ob juž. žel., ki bo trajal od 6. septembra do 3. oktobra t. l. so se sprejeli sledeči gg. učitelji: Srebrnič Fran, učit., Teharje; Senica Robert, nadučitelj, št. Peter v Sav. dolini; Zemljč Branko, učitelj, Rečica; Zeilhofer Alfonz, zač. učit., Konjice; Kobale Parl, učitelj, Podčetrtek; Kuhar nadučitelj, Sv. Marjeta pri Rimskih Toplicah; Kegl Vekoslav, učitelj, Sv. Marko niže Ptuj; Lovrec Jožef, nadučitelj, Bistrica; Šerbec Josip, učitelj, Slovenji Gradec; Šega Franjo, učitelj, Šmarje pri Jelšah; Zdolšek Bogomir, začasni šolski vodja, Letuš; Pišl Ivo, učitelj, Sevnica; Janšovec Franc, zač. učitelj, Sv. Jur ob Ščavnici; Jankovič Peter, nadučitelj, Vojnik.

g Semenj v Frankfurtu. V času od 3. do 9. oktobra t. l. bo v Frankfurtu ob Meni tretji mednarodni semenj. Prospekt je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Borzna poročila. LDU Curih, 19. avgusta. (ČTU) Devize: Berlin, 11.90, Holandija 198, Newyork 601, London 21.70, Pariz 42.90, Milan 28, Bruselj 46, Kodanj 89.50, Stockholm 123.60, Kristijanija 89.50, Madrid 90, Buenos Aires 230, Praga 10, Belgrad 25, Zagreb 6.20, Budimpešta 2.75, Varšava 0, Dunaj 2.70, avstrijske krone 2.75. — LDU Dunaj, 19. avgusta. (ČTU) Devize: Amsterdam 7100, Berlin 502.50, Curih 3625, Kristijanija 3300, Kodanj 3250, Stockholm 4600. Valute: nemške marke 499, leji 470, levi 365, švicarski franki 3600, francoski franki 1700, italijanske lire 1150, angleški funt 780, dolarji 230, carski rublji 290. V prostem prometu: Zagreb 232—258, Budimpešta plačila poštne hranilnice 99 do 114, Budimpešta plačila v žigosanih kronah 99—114, mažarske žigovane krone 99—114, Praga 395—420, Varšava in Krakov v poljskih markah 88—98, češkoslovaške krone 5000aki 393—417, manjši bankovci 394—418, novi dinariji 975—1026. — LDU Praga, 19. avgusta. (ČTU) Devize: Belgrad 253, Dunaj 24.25, Zagreb 62.50. — Valute: dinariji 249, avstrijske krone 23.25.

Sodišče in policija.

s Tatvina sveč. Svečarju in posestniku g. Oroslavu Dolencu je bilo ukradeno voska in sveč v vrednosti približno kakih 100.000 kron. V zadevi je zaprla policija pet oseb, ki so osumljene na škodo g. Oroslavu Dolencu izvedenih tatvin.

s Prenočevanje pod kozolci. Policija je prišla Staničevana Jožeta Gerbeca, ki je delal tu in tam, kjer je ravno dobil delo, prenočeval je pa pod kozolci.

s Iz mestnega loga. Lojze Tomažin je bil že dvakrat zaradi tatvine zaprt. Ker je zopet osumljen, da je kradel, je bil aretiran in povedal, da se je podnevi potepal po Ljubljani, ponoči je pa hodil v Mestni log spat.

s Zaradi vlačuganja je policija v Ljubljani aretirala Janeza Erlaka s Koroške Bele, ki je bil že 16 mesecev v ječi. V Ljubljani so ga zaprli za 4 dni in ga bodo iz Ljubljane izgnali.

s Izgnali so iz Ljubljane Ivana Samsa iz Podgrada, ki se je 15 dni brez posla potikal okoli glavnega kolodvora v Ljubljani.

Aprovizacija.

a Nakupovalna in razpečevalna za druga mesarjev v Ljubljani bo prodajala od danes naprej vsak dan na stojnici Miha Zajca v šolskem drevoredu goveje meso I. vrste po 18 K, II. vrste 17 K kilogram.

a Goveje meso bo prodajala »Vnovčevalnica za živino in mast« od sobote t. j. 21. t. m. dalje v svoji mesnici na Sv. Jakobu nabrežju vsem lastnikom vnovčevalničnih legitimacij ter javnim zavodom in korporacijam sprednje po 18 K za kg s priklado ter zadnje po 20 K za kg s priklado. Po isti ceni prodajala bo »Vnovčevalnica« goveje meso tudi na prosti stojnici vsakomur brez razlike, vendar pa nobena stranka ne dobi več kakor en kilogram mesa. — Vampe, pljuča in kosti pa bo prodajala »Vnovčevalnica« na prosti stojnici po 6 K za kg.

Fran Miklavčič,

Dolenje Brdo pri Poljanah nad Skofjo Loko,

uračnik Francoško-Amerikanske banke v San Francisco

Poročena.

San Francisco, California, M. S. A., 11. julija 1920.

Constance Gleeson,

Clontarf pri Dublinu, Irsko.

ZBIRAJTE ZA »GOSPOVETSKI ZVON!«

Naznanilo.

Naznanjam, da sem prevzel od tvrdke F. Heinrichar, lesna industrija, Škofja Loka, zastopstvo za prodajo in polaganje parketov. Priporočam se torej za dobavo in polaganje hrastovih in bukovih desic, katere imam vedno v zalogi. Delo solidno. Cene konkurenčne. Prevzamem tudi vsa popravila in struženje starih podov. — Ciril Primožič, mizarstvo in polaganje parketov, Ljubljana, Trnovski pristan 4.

M. U. Dr. Fran Virant

specijalist za kožne in spolne bolezni, ordinira zopet redno od pol 2. do 3. ure pop Ljubljana, Miklošičeva c. 18, II. nadst. (Na oglu Sodne ulice.)

Prodaja otave. Dne 22. t. m. se odda na dražbi travnik na Karloinski zemlji za pokositi. Dražba bo na licu mesta ob 2. uri popoldan pri lžanski mitnici. 3283

Sirite »Slovenca«!

Obl. konces. informačni zavod Drago Beseljak Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne. 6135

Hotel „ROKAN“, Selce, Hrvaško Primorje

z lastnim morskim solnim peščenim kopališčem in najlepšo teraso na celi morsk obali, 50 m dolgo. Od 15. avg. 1920 se dobe sobe z 2 posteljama po 24 K, z eno posteljo po 18 K. Jedila: juba 2 K, prikuha 5 K, pečenka 18 K, piška ocvrta in pečena cela 70 K, četrt pečene goske 25 K, šunka, salami, porcija 20 K, solata 8 K, kompot 10 K, močnata jed 10 K, torta 12 K, Vino, domače, belo in črno po 28 K liter. Najboljša slovenska kuhinja. Vreme jako lepo; morje ima 26 stopinj.

Se vlijudno priporoča

KARL DOVEČAR, najemnik.

Cosulich - Line Trst - New - York

Odplov parnikov iz Trsta:

20. septembra brzoparnik President Grant.
26. " " poštni parnik Columbia.

Odhod iz Ljubljane tri dni poprej.

Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slovenije pripravlja edinole: SIMON KMETEC, Kolodvorska ulica štev. 26. Ljubljana.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.
FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno sklād., Dunajska c. 33. (Tel. 366)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.
Prispevalci za sklād S. L. S.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.
KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.
PREVOZNO PODJETJE
Erman Štefan, št. Vid n. Ljublj.
TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
ŠPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED. STROJI
Erjavac & Turk pri »zlati lopati« Valvazorjev trg št. 7.
Zalta & Zilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)
TRGOV. Z USNJEM IN ČEV-LJARSKIMI POTREBŠČINAMI
Sever Andrej, Prešernova ul. 9.
ZALOGA POHISTVA.
Fajdiga Filip, Ljubljana.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva
ulica št. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borevčah ter ekspozitura v Pljuju.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi
okrog

95.000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice
in tekoči račun proti ugod-
nemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih
papierjev, valut in dovoljuje
vsakovrstne kredite.

Izveček iz voznega reda.

Odhod iz Ljubljane:	Prihod v Ljubljano:
proči Ljubljano: 18:51	iz Ljubljane: 18:51
Kamnik: 18:51	Kamnik: 18:51
Kočevje: 18:51	Kočevje: 18:51
Kranj: 18:51	Kranj: 18:51
Novak: 18:51	Novak: 18:51
Podgorica: 18:51	Podgorica: 18:51
Trst: 18:51	Trst: 18:51
Učiteljica: 18:51	Učiteljica: 18:51
Vrhniki: 18:51	Vrhniki: 18:51
proči Ljubljano: 18:51	iz Ljubljane: 18:51
Kamnik: 18:51	Kamnik: 18:51
Kočevje: 18:51	Kočevje: 18:51
Kranj: 18:51	Kranj: 18:51
Novak: 18:51	Novak: 18:51
Podgorica: 18:51	Podgorica: 18:51
Trst: 18:51	Trst: 18:51
Učiteljica: 18:51	Učiteljica: 18:51
Vrhniki: 18:51	Vrhniki: 18:51

Dr. IVAN PINTAR,
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 vsled
substitucije na Koroškem do septembra
t. l. ne ordinira.

Potrjim srceem naznanja
odbor zadruge kramarjev, bra-
njcev i. t. d., da je nje članica

Elizabeta Pipp

dne 20. t. m. mirno po kratki
mučni bolezni v Gospodu za-
spala.

Pogreb blage pokojnice bo
v nedeljo 22. t. m. ob 14. uri
pop iz hiše žalosti Radeckega
c. 2. Odbor pozivlja člane, da
se pogreba korporativno v
polni meri udeležijo.

Ljubljana, 20. avgusta 1920.

Odbor.

Brez posebnega obvestila.

Naša iskrenoljubljena hčer-
ka, sestra, svakinja, teta, gospa

Minka Kavčič roj. Urbančič
vdova po poročniku in
učiteljica

je včeraj zvečer ob pol 7. uri
po daljši bolezni preminila s
sv. zakramenti za umirajočo v
starosti 31 let mirno umrla.
Pogreb bo v soboto dne
21. t. m. ob pol 6. uri pop. iz
hiše žalosti Trnovski pristan
št. 39 na pokopališču k sv.
Križu.

Vsem, ki ste jo poznali jo
priporočamo v molitev in blag
spomin!

V Ljubljani, 20. avg. 1920.

Zalujoče rodbine:

Urbančič, Kavčič, Sitar,
Goljar.

Mestni pogrebni zavod v
Ljubljani.

Globoko potrli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem, da je preminula naša iskrenoljubljena in dobra soproga,
mamica, sestra, teta, svakinja, gospa

Elizabeta Pipp roj. Tavčar

soproga želez. poduradnika v pok. in trgovka s sadjem

danes, dne 20. avgusta ob 11. uri dopoldne v 47. letu starosti po
kratki mučni bolezni preminila s sv. zakramenti.

Pogreb predrage nam nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo
dne 22. avgusta ob 2. uri pop. iz hiše žalosti Radeckega cesta št. 2
na pokopališču k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 20. avgusta 1920.

Ivan Pipp,
soprog.

Janko, Lojze,
sinova.

Mici,
hčerka.

The. Rex Co.

Trgovina s pisalnimi stroji Underwood in pis. potrebščinami,
se je preselila iz Selenburgove ul. 7. v **Gradisce 10** za dramskim
gledališčem.

Bratři Utitzove, Praha

največja tovarna usnja v Čehoslov. republici, specialitete: ševro, ševret,
box, usnje za mobilije, antik, itd.

Generalno zastopstvo za SHS kraljevino

H. SELIAK, Ljubljana.

Pisarna moderno utrojena

tovarne V. MARSANO „TIMEX“ UVOZ in IZVOZ

Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4.

Sredstva: Zagreb, Nikolajeva ulica št. 3.

STROJI proti takojšnji dostavi:

1. Zaga polnjarin in krošne žage, oblični stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), oblični stroji za za-

reze (Abrecht-Füge) in oblični stroji za votlo izrezovanje (Kehlhobel), valji za okrožne žage, brusilni stroji.

2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Fräss), skobelnički za ko-

vine (Shaping), stroji za vrtnje in brzo vrtnje, škarje, ognjišča za ko-

vače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pila, stroji za rezanje vijakov.

3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno orodje prvovrstnih tovarn.

Popolne TOVARNISKE naprave:

Tovarne za spirit in rafinerije, pre-

šanje olja, škrob in drože, konserve,

testenine in pohišstvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI:

Elektromotorji, agregatorji, stroji,

motorji na olje in bencin, lokomo-

bili na paro in bencin, parni stroji,

lokomotive za drž. in manjše žele-

nice, vozovi za prevažanje blaga,

vodnjaki, mali vagončki za pesek itd.

GRADBENI ma erijali:

Nosači, tračnice, ogibalnice, strešna

lepenka itd.

Meblovana ali nemebljovana soba se
proti visoki nagradi v sredini mesta
za staro vdovo. Ponudbe pod „Mirna
starka“ na Anončni zavod Drago Be-
seljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Proda se **vodna turbina**, 35—80 konjskih
se, sil, sistem „Ci-
card“ s stoječo osjo za 25—3 m padca.
S turbino se odda tudi pritiski regu-
lator. Pojasnila se dobijo in ogleda se
lahko pri Ivanu Furlan, Verd 12 pri
Vrhniki. 3343

Dražba pohišstva. V ponedeljek dne
23. avg. ob 9. uri
dopoldne se vrši na Strmem potu št. 8
v skladišču gospoda Magistra javna
dražba pohišstva.

Hiša z vrtom, enonadstropna na Ko-
roški cesti v Mariboru se takoj
proda; v njej je nastanjenih 11 družin,
v pritličju že dolgo obstoječa mala
trgovina, katera se da radi prostora
znatno razširiti; jako sposobna bi bila
za gostilno. Hiša stoji ob jako prometni
cesti ter ima lepo trgovsko prihodnost.
Pojasnila daje lastnik Ivan Debeljak,
kmet, Poljčane. 3390

Sprejme se priletna ženska, ki bi
opravljala prašiča in po-
magala v kuhinji proti dobri mesečni
plači. Pismene ponudbe na upravnstvo
tega lista pod „Pameina ženska“.

2 kožarska pomočnika večša spal-
tanja (Band-
messer — Spaltmaschine) in 2 pomoč-
nika večša posluževanja stroja za rezati
meso (Entfleischmaschine) kakor tudi
več kožarsko pomočnikov vajenih dela
pri apnu in obdelovanju (Zurichtung)
se sprejmejo. — Ponudbe na Tvrnico
koža i cipela A. Jakl d. d. Karlovac.

Otroški voziček v prav dobrem stan-
ju pripravljen za se-
diti in ležati, se kupi po ugodni ceni
Ponudbe pod „Dober voziček“ na upravn-
ništvo lista.

Išče se dekle k boljši rodbini za vsa
domaćadela, ki zna tudi
šivati. Istotam se sprejme **sobariča**
za tuje z nekaj kavcije. Naslov pove
uprava pod št. 3413.

Švicarska koza napredaj, Kje pove iz
prijaznosti upravn-
štvo Slovenca pod št. 3382.

Proda se **priljučna hiša** z enim go-
tako lepa spodarskim
poslopjem, in vrtom, v prijaznem in
prometnem kraju, pripravna za vsako
obrt, v bližini Ljubljane. Cena K 250.000.
Naslov pove uprava pod št. 3399.

Dva švicarska bela kozla sta na razpo-
šanje, Sv. Petra nasip 45. 3399

Dva hlapca se sprejmeta takoj. Vpraša
se: Sv. Petra cesta 23.

Državne železnice kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.
Direkcija Zagreb.

Broj 34367/G. 1920.

Natječajni oglas.

Prema naredjenju Ministarstva Saobraćaja broj 25277/20.
raspisuje Direkcija državnih željeznica kraljevina Srba, Hrvata
i Slovenaca ovime ponovni (treći) javni natječaj (licitaciju)
za dobavu tvrdoga hrastovog in mekog gradjevnog drveta za
uzdržavanje pruga u količini od 980 m³ odnosno 2200 m³ te
drveta za radionu i to: tvrdog 283 m³ i mekog 1225 m³, po-
trebnog u godini 1920/21. Uvjeti za dobavu mogu, da se dobiju
za uredovnih sati u ekonomnom odeljenju ove Direkcije (Mi-
hanovičeva ul. broj 12.) a mogu se zatražiti i poštom, ako se
pošalje 5 kruna za poštarinu i troškove.

Ponude se imaju napisati na uredovnom formularu a
moraju biti biljegovane sa biljegom od 4 K po arku. Ove po-
nude moraju najkasnije do 2. septembra o. g. 12 sati prispjeti
u zatvorenoj koverti u ekonomnom odeljenju ove Direkcije. Na
koverti neka stoji o naka: „Ponuda za gradjevno drvo na na-
tječajni oglas broj 34367/g. 1920“.

Samo propisno i na uredovnom formularu prema do-
bavnim uvjetima sastavljene ponude uzeće se u pretres. — Na
zahtjev onih, koji namjeravaju oferirati, poslati će Direkcija
formulare za ponudu tvrdog i mekog drveta kao i uvjete.

Ponude će se otvoriti i pročitati u ekonomnom odeljenju
ove Direkcije dana 2. septembra u 12 sati. O prispjelim ponu-
dama sastaviti će se zapisnik. Otvorenju ponuda mogu prisu-
stvovati i nudioci ili njihovi zastupnici. — Zaobinu (kavciju)
koja iznosi 5% vrijednosti ponudjenog materijala, treba po-
ložiti do 1. septembra 12. sati pozivom na broj ovoga oglasa
kod glavne blagajne ove Direkcije u Zagrebu.

Rok dobave svega gornjega drva je od 15. septembra do
konca novembra o. g.

U Zagrebu, mjeseca avgusta 1920.

Direkcija državnih željeznica kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Novu partiju

gonilnih jermenov došla.

Dobavlja: „Drava“, lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

Jadranska montanska družba d. z o. z., Ljubljana

Telefon 9. Zvonarska ulica 5 (8). Izjavlj. „Montana“.

Import.

Prodajamo Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse indu-
in kupujemo strijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in
na debelo. kemijsko stroko.

Tovarna

Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Barva

vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetloilka ovratnike, zapest-

nice in srajce. —

PODRUZNICE

Maribor

Gospodsk. ul. 38

Novo mesto

Glavna. trg

Kočevje

št. 39.

Največje škode in nadloge se obvarujete

z našimi kemikalijami

miši (navadne in poljske)

podgane s „Poginom“ škatlja po K 6.—

stenice z „Rapidom“ škatlja po K 10.—

ščurke z „Morinom“ škatlja po K 6.—

Vsa sredstva so nešteto krat preizkušena ter izborna in
hitro učinkujejo.

TRGOVA POŠTA!

Po povzetju I. C. KOTAR, drogerija, Ljubljana,
razpošilja: Wolfsova ulica št. 3.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in
druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.

Meblovana soba s hrano se išče s 1. septembrom. Ponudbe na upravn. lista pod šifro Jesen 1920/3457.

DESKE

smrekove, jelove, prvovrstne od 20, 25, 40 in 50 mm kupim par vagonov proti takojšnji dobavi. Ponudbe z navedbo cene na: A. Breznikar, les. trg., Ljubljana, Sodna ulica 11.

Slamnike in klobuke

vseh vrst sprejema v popravilo FRA. NJO CERAR, tovarna slamnikov v Stob. pošta Domžale pri Ljubljani. — V Ljubljani se sprejemajo isti pri tvrdki Kovačević i Tersan v Presernovi ulici št. 5, kjer so tudi najnovejši vzorci na razpolago.

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice r. z. z o. z. v Gornji Radgoni sprejme

disponenta

z večletno dobro trgovsko prakso v vseh panogah trgovine, tudi importa in eksporta. Starost ne pod 40 let, vešč naj bo slovensčine, nemščine, italijanščine, event. maščine. Nastop najpozneje 1. decembra t. l. Ponudbe s spričevali, dokazili dosedanjega službovanja in zahtevami prejemkov naj se pošljejo najpozneje do 15. septembra na ravnanje zadruga. 3332

L. MIKUS
Ljubljana, Mostni trg št. 15
popravila strojev
deležnikov in solnčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
točno in solidno.

Singer šivalni stroj, popolnoma nov
GOSLI prvovrstne ter 1. dobro ohranjeno damsko kolo in nekaj pohištva se prodaja. Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje številka 5.

Naprodaj je

motorna mlatilnica

v dobrem stanju. — Več se izve pri Kmetijskem društvu, St. Vid nad Ljub.

Sir-Trapist

v hlebih po 1 1/2 do 2 kg

Domači sir (Topfen)

Cajno maslo (Theebutter)

v zavojih po 1/8, 1/4 in 1/2 kg

nudi samo na veliko

Parna Mlekara

Nova Gradiška, Slavonija.

Suhe gobe, laneno seme, kumno ter vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semeni: Sever & Komp, Ljubljana, Wolfova ulica številka 12.

TRSTJE

za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80, pri večjih naročilih znaten popust. Ant. Steiner, Ljubljana, Jeranova ulica, 13. (Trnovo).

PFAFF

šivalne stroje,

PUCH

vozna kolesa,

plašče in cevi

priporoča

Ign. Vok

Ljubljana, Sodna ulica 7.

Ročke (kangije) naprodaj okrog 400 ko. litrov. Istotam se prodaja tudi prafni prašek znamke „Wäschermädel“ in „Carrara“. Poizve se pri dr. M. Natlačenju, odvetniku v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 8/L.

15 HP Lokomobila

pripravna takoj za vožnjo, še obratno zmožna je na prodaj. Cena za kg K 15. Ziegelei Schrötter, Premstätten-Telbad bei Graz.

Jadransko hotelsko in kupališko dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel-Pension
„SPERANZA“
in
„IMPERIAL“
Opatija.

Sanatorij in veliko
morsko kopališče
„THERAPIA“
Crikvenica.

Palace-Hotel
„MIRAMARE“
Crikvenica
Telefon Interurb. 11.

Hotel-Pension
in morsko kopališče
„JADRAN“
Sušak-Reka
Telefon Interurb. 2-14

Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvršena. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico, uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novom; za Sušak: SREDNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA.

Naslov za brzojave:
Jadransko hotelsko in kupališko društvo,
Interurban telefon št. 9-8-9.

Hotel-Pension
„SAN-MARINO“
Novi Vinodolski
Telefon Interurb. 5.

Hotel-Pension in veliko
morsko kopališče
„LISANJ“
Novi Vinodolski.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela konec marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enostotno kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

MUHOLOVNIKE

(trakovne) priporoča gg. trgovcem Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.

KOLONIJALNO
Najcenejša dobava na debelo
FRUCTUS
d. d. za promet zem. proizvodov, kolonijalnim in drugim blagom preje
Izidor Scholler-a sin
(ustanovljeno 1883)
Zagreb, Vlaška ul. 12.
Telefon 106. Brzojavi: Fructus.
SPECERIJSKO
BLAGO

Int. telefon št. 461.

Slovenska eskomptna banka

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: Efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, terjatev, faktur. - Akreditivi. - Borza.

„BALKAN.“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba.

Brzojavni naslov: „Balkansped.“

Ljubljana - Maribor - Trst - Wien

Špedicije vseh vrst. — Sprejemanje blaga v skladišča. — Zaccarinanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. — Skladišče, spojeno s tirom južne železnice. — I. ljubljansko javno skladišče.

Največje domače špedicijsko podjetje.

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadruga zveze, Dunajska c. 38/1.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.